הארץ

עתון יומי בעברית — HAARETZ Daily Newspaper

מחיר גליון 8 מא'
בשאר שכונות העיר — 10 מא'

מחיר המנוי:
בארץ: לחודש — 150 מא'
לחצי שנה — 900 מא'
לשנה — 1,80 מא'
בחוץ לארץ: לשנה — 3 לי"ש;
לחצי שנה — 2 לי"ש; לרבע שנה — 1 לי"ש

מחיר מינמום בעמוד א' וב' 150 מילים.
מחיר מינמום בעמוד ג' וד' 100 מילים.
המינמום הוא בחשבון של 12 טורים בעמוד.
אין המערכת מחזירה כתבי יד שלא נתבקשו לדפוס.
אין המערכת מתחייבת לתוכן המודעות וסגנונן.

הוצאת עתון יומי בכל יום חול משבתות וכחגים
בשעות 8 — 12
המערכת: מ־8 — 12 בבוקר, 2 — 5 אחה"צ
שעות קבלה לדורשי רס בבית המערכת 8 — 7 בערב

מען המערכת והחנהלת: ל.ב תל־אביב, רחוב מונטיפיורי, בית „הארץ".
מען המערכת בירושלים — רחוב יפו בית אפינוב. ת. ד. 273, טל. 463
מען המערכת בחיפה — פנת רחוב חסמירה ורחוב הנביא בשר ראובן סקובר, ת"ד 398, טל. 354
מכתבת למכתבים: תל אביב ת. ד. 288 למערכת — „הארץ ת"א. טלפון 612.

נדפס בבית הדפוס „הארץ" בירושלים בתור עתון
חמו"ל אגודה הדדית עובדי „הארץ" בע"מ.
עסר ע"י י. ל. מלובנו — חתורך ד"ר ש. גליקסון

מספר 938 — תל־אביב. יום חמישי — ג תמוז תרצ"ב — Tel-Aviv, 7 July 1932 — שנה טז' Vol. XV

על הפרק

החלטה „ריבולוציונית"

היש עוד הסתדרות ציונית בעולם? הישנו עוד סיעות ומפלגות ציוניות, הרואות את עצמן אחראיות להסתדרות הציונית, לקיומה, לגורלה ולגורל מפעלה? היש עוד „אזרחים" ציונים בעולם, בעלי הברת הובה ואחריות אזרחית־ציונית?

יש שאנו נוטים להטיל ספק בדבר. כי הנה בימים האחרונים נברה ההפרעות, המתחלכת בקומה זקו־פה, וסיעות או מפלגות שלימות בציונות התחילו חותרות בגלוי תחת יסודות קיומה ומפעלה של הסס־תדרות הציונית, ולית דין ולית דיין. על הריביזיונוי־סים חדלנו זה כבר להתפלא. המפלגה, כולה או האגף המכסימליסטי שלה, אין לה זה כבר שום דבר אחר בעולמה אלא מלחמת־כלה בהסתדרות הציונית ובמוסדותיה. בעפו הריביזיוניסטים בפולין על הקופה בלתי נבונה של הסרטיפיקטים — עמדו והפריזו מלחמה על הקרנות הלאומיות. ועד שתמימים שבנו משתוממים ומתמרמרים על המעשה האנטי־ציוני והאנטי־מסלתי של חברי המפלגה הציונית־הסמלב־תית בהא תידיעה — והנה עמדו להם לריביזיוניסטים הלסידים מובהקים במחנה הפועל המזרחי. הועד הפועל של הפועל המזרחי בא"י שלח „נוטה" של הברות מלחמה להנהלת הסוכנות ולהנהלת ההסתדרות הציונית ו„הודיע לכל מרכזיו בחוץ־לארץ על־דבר יחסו השלילי בהחלט מכאן ולהבא לקרן היסוד ולע־בודתה". גרמו להברות המלחמה — התנהגותה של האכסקוטיבה בענין התישבות הפועל המזרחי בשיך אבריך ויחסה להחלטת הקונגרס הי"ז בענין זה. אין לנו נסיה בל־שהיא ללמד זכות על האכסקוטיבה. ככר בא לידנו לקבוע על היחס הבלתי הוגן לפועל הדתי ולתנועת תורה ועבודה, וחכל שותפים ליחס זה: ההסתדרות הציונית, הסתדרות העובדים, ואף — הסתדרות המזרחי. אבל שום שונא של הפועל המזרחי לא היה יכול להתוד לדעת ובכוונה תחת הסיסמיה של הצבור לתנועה זו, כפי שעשו ואת עכשיו מבהיגיו המחוכמים. על חטא שחטאה האכסקוטיבה הציונית, וביתר דיוק: האכסקוטיבה של הסוכנות, עמדו והבריי־זו מלחמה על היסודות הכספיים של המפעל הציוני, על הקרן הלאומית לבנין הארץ. אי־ציות, סרוב לשלם מסים, „נון־קואופריישן" — אלה הן הסיסמאות הסדרניות, שיש להן מהלכים בימינו בפלחמות הפולי־טיות שבין כוכשים וכבשים; באו הפוליטיקאים של בנו והכניסו את הסיסמאות האלה לתחומיה של הציונות. התורה הריביזיוניסטית יש לה בידוע מחזיקים ונרד־רים מרובים, נלוויי־לב ובויישנים, במערכות המזרחי. עכשיו בא גם הפועל המזרחי וסיגל לעצמו את שיטות המלחמה הנועזות של ה„מכסימליסטים" שבמפלגה הממלכתית. ודוקא ביום ששמענו, כי הועד המרכזי של הריביזיוניסטים ראה צורך לעצמו לבטל את החלטת ה„חרם" של התברים הפולנים — בו ביום שמענו על ה„חרם" החדש על קרן היסוד ממעם הפועל המזרחי בא"י וחבריו בגולה. בו ביום — ימים ספורים לפני מושב הועד הפועל הציוני והועד המנהל של הסוכנות, אשר לפניהם היו יכולים וצריכים להביא את תרעומותיהם וטבלנותיהם על מעשי האכס־קוטיבה...

לעצמו ודאי לא יביא הפועל המזרחי תועלת מרובה בהחלטתו הריבולוציונית. החלטתו „להפש דרכים חדשות להתאחזותו של הפועל הדתי בארץ בלי עזרתה של קרן היסוד" אינה מעשית ביותר. שמא מ„קרן ארץ־ישראל" יבנה הפועל המזרחי? המצב הפיננסי המזהיר של המזרחי, המעשה התמות, שאירע בימים האלה: מכירת חלק מן המגרש של בית־הספר התכמוני לשם מדעון חובותיו של המזרחי — היו צריכים לשמש לקח לפועל המזרחי ולצנן קצת את תקוותיו הנלהבות להתגשבות בלי עזרתה של קרן היסוד. הן אי־אפשר להתיחס בטבור־ראש להודעתו, כי „הרבה מזרחיים ואתם יהודים דתיים תורמי קרן היסוד התחילו (כבר התחילו!) להעביר את תרומותיהם להתישבות שיך אבריך". אבל אם לעצמם לא יביאו תועלת — הרי להביא נזק לקרן היסוד יוכלו ויוכלו. ודאי ימצאו יהודים טובים, שלא יודרו אפגם להעביר את תרומותיהם להתישבות שיך אבריך, אבל בפ פ ת ח ו ד ם, שנתן להם נלויי־הדעת של הפועל המזרחי ע"ר „יחסו השלילי בהחלט לקרן היסוד" ישתמשו וישתמשו.

רק בתוך ההסתדרות הציונית יצוור פוריחום כזה, שמפלגה המשתתפת בשלטון קואליציוני — והפועל המזרחי, שהוא חלק אורגני מן המזרחי, הרי הוא שותף באכסקוטיבה — תבריו על אי־ציות ואי תשלום מסים לשלטון זה עצמו, במקום להגן על דעותיה ועניניה בפני שלטון זה בדרך המלחמה הקונסטיטוציונית, על־ידי אפיזאציה למוסדות התחוקה והקונטרולה ובדומה.

נקוה, שהמוני החברים של הפועל המזרחי, האנשים מן השורה, ידעו להעמיד את „מנהיגיהם" במקומם הראוי להם.

ס. ג.

החוק בדבר הזרים בפרוסיה

ל„יטא" מודיעים, כי החוק בדבר הזדים בפרו־סיה, שנכנס בתקפו מראש חודש יולי, קובע, כי אין לגרש זרים מפרוסיה, שגרו בגרמניה עשר שנים או בפרוסיה חמש שנים. כמו כן אין לגרש מפרוסיה איש זר, הצפוי לעונש במולתו.

רוב היהודים הזרים במרמניה גרים בה יותר מעשר שנים, והם בעלי האפאסורטים של נאנסן, שאינם יכולים לחזור לרוסיה. בברלין בלבד יש כמה אלפים יהודים בעלי פאספורט של נאנסן.

הרב אפרים פאמונוב ז"ל

מרינא באה ידיעה מעציבה על פטירת, אחרי מחלה ממושכה, אחד הרבנים הגדולים והחשובים במדינת למביא, הרב הגאון אפרים פאמונוב, החל מרינא באה ידיעה מעציבה שנפטר, אחרי מארבעים שנה בעיר וינדוי.

בועד'ת ציוני אמריקה

ניו־יורק, 6, (פטא). ז. רובאשוב פנה בנעילת הועידה לכל ציוני אמריקה בקריאה לאיחוד למען בנין הארץ ובדרישה להגביר את ההתישבות על אדמת הקרן הקיימת ולאמץ את ההתישבות והאינ־דיווידואלית הפרטית.

„יהודים, לכו לא"י!"

ברלין, 6, (פטא). על פי דרישת הצנזורה בבריסלו. בקשר את מלחמת הבחירות הוסרו זכבריסלו הכרוזים האנטישמיים שהורבקו בחתבות במשך שבוע, „יהודים לכו לארץ ישראל".

כתדרא יהודית באוניברסיטה אסתונית

ריוואל, 6, (פטא). לרגל התינות למלאות שלש מאות שנה ליסוד האוניברסיטה בדורפאט (יוריים לשעבר), הוחלט ליצור קתידרה יהודית באוניברסיטה, והחברות להפצת התרבות העברית הוזמנו להשתתף בדבר.

בועידת לוזאנה

הסכם בין איטליה לאנגליה. — הכרות גראנדי. — עמדת צרפת. — הדין התעקש פתאם. — סק־דונאלד משתדל עדין.

לוזאנה, 6, (פטא"ר). לפי החודעה, שנתפר־סמה מטעם המשלחת האיטלקית נעשה צער גדול לקראת הסכם בין ברימניה ואיטליה.

בהודעה נאמר, כי אמש, לאחר השיחות בין גראנדי ומקדונלד נמצא יכור להסכם בשאלת החובות של המלחמה, שארצות אירופה חייבות זו לזו. ההסכם מבטל את חששות האיטלקים ונותן אפשרות למנוע קשיים שונים.

בישיבת המוסחים, שתתקיים מחר, יעברו את פרטי ההסכם.

לוזאנה, 4, (א). מראנדי אמר, לבאייכת הע־תונים, כי הוא בטוח שהפתרון היחידי האפשרי בשאלת הפצויים הוא במולם הנמור, ולשם כך נקראה הועידה בלוזאנה.

לוזאנה, 4. (א). המשלחת הצרפתית הודיעה לנשיא הועידה, כי לאחר התיעצות עם נשיא הממשלה עליה לאשר את עמדת המשלחת הצרפתית לגבי ההסכם שהושג בשנים ביולי באספת המדינות הנר־שות.

על פי הסכם זה יש לדרוש מגרמניה ארבעה מיליארד מארק על חשבון השארית של חוב הפצויים. את הסכום הזה יש לשלם בבונות, שימכור הבנק הבינלאומי בבאזל, ושומן פרעונם, יהיה עשרים שנה לאחר התדחית החדשה לשלש שנים שתנתן עכשיו.

כידוע הציעו הגרמנים בשלשה ביולי תשלום של שני מיליארדים מארק (היינו: רק שלש מאות מיליון מארק יותר מאשר מן התשלום במשך שנה אחת שנקבע על פי תכנית יונג).

נוסף על זה ישלמו הגרמנים במשך 10 שנים רבע מיליארד מארק לשנה על חשבון המלוות שנעשו על פי תכנית דואס.

הצרפתים דוחים בהחלט את ההצעה הזאת.

לוזאנה, 5, (פטא"ר). התעקשותו הפתאומית של הרין, מאו שובו מפאריס, מסבנת את גורל הועידה יעוררה תמהון.

לוזאנה, 5, (א). מקדונלד המשיך היום את התחיעצות עם פון־פאפן והרין והשתדל להביאם לידי הכלתי מושקה במושבות היהודים והגרמנים אינו עולה יפה ובמקומות רבים קפל ונוטה למות.

11.30 שעות מאמריקה לאירופה

הארבורג־נדיים, 6 (פטא"ר). המטיסים מאטירן וגריפין המריאו לאירלנד.

לונדון, 6 (פטא"ר). המטיסים מאטירן וגריפין עברו מעל לדוואפינה, במחוז דונינאל אחרי 10.30. הם עברו את הים האטלנטי בפשך 11 שעות וחצי היינו: מחירות העולה על זו של הנברת אפליה איר־הארט, שעפה שלש עשרה שעות וחצי.

ברלין, 6, (פטא"ר). מאטירן וגריפין ירדו כאן.

להצלת המטיסים

ווינדאם, 4, (א). המטיסים הגרמנים בירם־ראם ופלאוזמן נמצאו במדבר אוסטראליה במרחק שנים עשר מיל מן המקום, ששם ירד האויהן שלהם. הדבר הראשון שבקשו מאת המצילים, הם אנשי המשטרה האוסטראלית, היה — פרוסת לחם, כי כל הזמן ניזונו משכר קינמורה, שהמציאו להם ילידי המקום, ולפיכך נחלש באד. מתברר, כי המטיסים ירדו למדבר לאחר סערה במשך שמונים שעות, עד כי האויהן ניזק ולא יכול להתרומם שוב. הם ניזונו זמן מה מפירות משומים וביפקוויטים ושתו מן הראדי־אטור. ילידי המקום הודיעו אחרי כן למיסיונרים על המטיסים, ושלטונות אוסטראליה, שחפשו אותם, מהרו לשלות משלחת להצלתם.

המכס הנוסף על תוצרת אירלנד נקבע

לונדון, 5, (פטא"ר). בית הנבחרים קבל ברוב של 223 נגד 31 את תוספת המכס על סחורות אירלנד.

לונדון, 6, (פטא"ר). בסעיף השמושי של החוק בדבר המכס על סחורות המדינה האירית החל שית, שנתקבל אחרי הצהרים בסקרא שני. נאמר, כי האוצר רשאי להטיל מכס על סחורות אירלנד בדי למלא את ההפסד הנגרם לאוצר בסרובה של ממשלת אירלנד למלא את התחייבויות הכספיות המוטלות עליה.

מה תעשה אוסטריה במלוה בינלאומית?

ברלין 5. ה' דולפוס (ראש ממשלת אוסטריה) הכריז באספה של אגודת התעשיה האוסטרית בוינה, כי עכשיו ברור שאוסטריה תקבל הלואה בסך 300 מיליון שילינג שתיפרע במשך עשרים שנה. בתמיב לא „ישתמשו לאיוון התמציב, אלא לחובות הממשלה

המשטרה מחפשת את רוצח הגב' מילאר

החפושים והחקירות של המשטרה בשער עם רצח הגב' מילאר נמשכים בסרץ רב בירושלים ובסביבה. בחקירות עוסקים קציני המשטרה הגבוהים, שהובהלו לירושלים מכל המחוזות.

אתמול הובאו שוב בפני ה' מילאר, בביה"ח הממשלתי בעשרים ערבים, לשם זהוי. כפי הנראה לא נמצאו ביניהם חשודים.

החשוד היחידי, שעליו הודענו בגליון אתמול, הוא מחמד חמד אל מאלח מן הכפר עין־יאלו, שבמ־ביבת חברון.

הגברת בארניי אינה אשמה ברצח

לונדון, 6, (פטא"ר). לאחר משפט, שנמשך שלשה ימים, יצאה הגברת בארניי זכאית בדין. (ראה פרטים בקצרות בעמוד ב').

עכור על הנכסים של אסירי אב תרפ"ט

משרד ההוצאה לפועל בחברון עקל את הבתים של משפחות שני הנידונים למאסר עולם: שוקרי חלואני בעד הסכום 1700 לא"י כפצוי להרוגי היהר דים במחומות אב תרפ"ט.

סנו נשיא חדש לחברת תעלת סואץ

פאריס, 4, (ר). בעל האניות האריסון יוז נבחר פה אחר למנן הנשיא של חברת תעלת סואץ במקום לורד אינצ'קיפ.

הנציב מבקר בכפרים בסביבות שכם

ביום ג' אתמ"צ בקר הנציב העליון בלוית מזכירו הפרטי ה' איסטבוד וה' סולמאן, עוזב לנציב מחוז השכון, קצין המשטרה ועוד בכפרים חוזארה וג'מעיין, בקרבת שכם.

ה. ס. עשה זמן מה בכל כפר ושוחה עם המוכ־תרים ועם זקני הכפר בשאלות הנוגעות לחקלאות.

ה' סולמאן ואשתו ערכו את"כ משתה־תה לכבוד הנציב. בין המוזמנים למסבה זו היו גם ראש עיריית שכם סוליימן ביי טוקאן וסגנו עבדול רחים נאבולסי.

אין סוף למהומות הדמים בבומביי

בומביי, 4. בהתנגשויות הערתיות שהיו בבומביי במשך היום נהרגו 4 ונפצעו 75 איש. המשטרה ירתה במתפרעים. נפגעו 12 איש בבדורים. השרפות בעיר רבו, אבל קיום הפקודה ברבר מצב מלחמה בעיר השקיטה משהו את הרוחות.

לונדון, 5. מבומביי מודיעים כי המצב שם אינו ברור. במהומות החדשות שהיו אתמול נהרגו 10 ונפצעו 200 איש. כמה אלפים מושלימים ניסו לבוא לבית סבורות בדרך אסורה. המשטרה הכריחה אותם לברוח ולהניח את ארון המת ברחוב. לאחר זמן מה חזרו המלוים וישבו על יד הארון שעה ארוכה בלי שהשתמשו בכח, בהתאם לשיטתו של גאנדי.

יש סברה, כי מעורדי המהומות הם אסורים ששוחררו מבתי הבלא סחוסר מקום.

שער החליפין

5 ביולי
ניו־יורק 3.55
פאריס 90.40

אוסישקין—אזרח כבוד של תל אביב

רחובות בת"א על שמותיהם של ש. בן־ציון, פרופיסור חיות ויואל סלומון

בסוף ישיבת המועצה של עירית תל אביב בליל ג' שהיתה מוקדשת לשאלת החנוך („הארץ" מאתמול) הציע ראש העיר מר דיזנגוף למועצה, כפי שהודענו ב„הארץ" אתמול, לתת תואר אזרח כבוד של העיר תל אביב לא. מ. אוסישקין מפאת יובלו ויובל חבת ציון והקה"ל. ההצעה נתקבלה פה אחד.

כן הציע מר דיזנגוף לקרוא שלשה רחובות העיר על שמותיהם של ש. בן־ציון, הפרופיסור חיות, הרב הראשי בווינה ונשיא הועד הפועל הציוני, ויואל סלומון, אחד ממיסדי התעונות העברית בא"י. גם הצעה זו נתקבלה.

בעצם הישיבה קרא מר דיזנגוף תזכיר שהוגש לעיריה מטעם כמה מבתי תלמוד תורה, בו הם דורשים את תקציבים מן העיריה.

לשם הבנת הרנלמנט בשביל המועצה נבחרה ועדה בת שלשה חברי המועצה: ה"ה דיזנגוף, לרנר וזברסקי, שעליהם הוטל להביא לישיבת המועצה הקרובה (ביום א') הצעה מסוימת בענין זה.

מצב היבול ביולי

מנהל החקלאות פרסם ידיעות על מצב היבול בחודש יולי ומציין, כי מזג האויר היה יפה במשך כל חודש יוני, ורק בימים אחדים, שנשבה רוח מזר־חית, לקה יבול הקיץ. כמות הטל היתה מעוטה מכי־נונית ועל כן יהא יבול הדורה בכל הארץ זעום, בצפון ובדרום יהיה יבול הדורה בששים ובקצת מקומות בארבעים אחוזים פחות סיבול תקן.

השומשומין נזרעו במדה מצומצמת מאד. הנביטה לא הצליחה בשני האזורים, והיבול לא יעלה על 15 — 20 למאה מן הרגיל. רק חצי השטח הרגיל נזרע השנה אבטיחים־שהובים. הפרי אינו גדול, אבל איכותו טובה. היבול לא יעלה על חמשה עשר אלף טונות.

מפני שחינות הקרקע באיזור הדרום לקה חלק סיבול האבטיחים, והוא יהיה 35 — 40 אחוזים מן הרגיל.

נידול התירס המושקה הוא נורמאלי. התירס הבלתי מושקה במושבות היהודים והגרמנים אינו עולה יפה ובמקומות רבים קפל ונוטה למות.

של החבל הדרומי נשאו עדרי הצאן וחבקר אל היורדן. קציר יבול החורוע נמהר, מחירי התבואות ירדו במקצת, מצב היבול של המבקן יפה באזורי עכו ועצפת. כמרכן הצליח המבקן על המרמל. יבול תפוחי האדמה היה קטן יותר מאשתקד. המצב הכללי של עצי הפרי משביע רצון. יבול האשכוליות עתיד להצליח בכל הארץ.

סבורים, כי יבול תפוחי הזהב יניע השנה עד 3 וחצי — 4 מיליון תיבות. היבול בפרדסים שונים קטן יותר מאשתקד, ביהוד במקומות שהשקור הבל את העצים. הנדלת שטח הפרדסים, המתחילים לתת את פרים, תמלא את ההפסד הזה.

מחירי הפרי על העץ הם משלשה עד חמשה שילינג תיבה.

יבול הבאנאנות ביריחו ובטבריה משתפר והולך, אבל הוא קטן עדיין.

העצים בבית שאן ובאזור החוף, שלקו מחמת הקור, שבים לאיתנם.

יבול הענבים בצפון הצליח יפה ויתן כמות גדו־לה. בשוק הופיעו כבר ענבי מאכל מכרמי העמק ובקעת הירדן. מצפים ליבול יפה בכל הארץ.

יש לחכות ליבול זעום של זיתים, מחוץ לחורשות שנעבדו יפה.

חוסר המים באזורי החרים גרם לכך, שהעדרים מתרכזים סמוך למעיינות, המספיקים השנה מים במדה מהוחה מן הרגיל.

בשוק יש הצע רב לממכר בהמות. יתברר, כי הקצבים העדיפו מוכרים הרבה בשר בהמה נמה לתר שבים הרגילים תמיד לקנות בשר כבש.

תנועת העדרים מסיני, לתור מרעה בארץ ישראל הדרומית, ומבאר שבע ועזה לצד צפון הקדימה השנה, כמו כן נזדרזו העדרים לבוא מסוריה לחולה.

שליח סובייטי רשמי נהרג

שומרי הגבול על הדניימטר ירו בסירה, שהעבי־רה לגבול הרומני שליח סובייטי רשמי. השליח נהרג. שאר הנוסעים בסירה הסובייטית נאסרו.

„גזירה שוה" של ה„פלשתיני"

לאחר החלטת הממשלה בדבר מתן שליש העבודות הצבוריות של עירית חיפה לפועלים יהודים, פרסם ה„פלשתין" מאמר, שבו הוא מעורר את הערבים להת־רים את היהודים. במאמר זה הוא מציין, כי איש מן הערבים לא עלתה על דעתו בכל לדרוש מעירית תל אביב, שתעסיק פועלים ערבים, אף על פי שעירית תל אביב גובה מסים מערבים שיש להם נכסים בתחומיה... והמסקנה היא: על הערבים להחרים את היהודים.

עאדל ארסלאן ישתתע באי־

סופר „אל בלאג" כותב, כי נודע לו ממקור נאמן, שהשלטונות הבריטים התירו לאמיר עאדל ארסלאן לשבת באר ישראל בתנאי שלא יתעסק בפוליטיקה.

ארסלאן הוא אחד ממנהיגי המרד הסורי הדרוזי משנת 1925. הוא ישב זמן מה במצרים ואשתקד נורש ממנה.

מסבת טה מטעם מנהל לשכת התעונות

מנהל לשכת העתונות ערוך מסבת־טה לעתונאים ביום ג' (12 ביולי) אחה"צ בקפה לורנץ ביפו.

חוק חדש על היצוא לפועל

שמענו, כי בקרוב עומדת הממשלה לפרסם הצעת חוק חדש ברבר ההוצאה לפועל של פסקי־דין של בתי־הדין. חוק זה יבוא במקום חוק ההוצאה לפועל הער־תומני.

רבת עמון מכחישה את השמועות על עקבה

בימים האחרונים פשטה שמועה, כי ממשלת לונדון עומדת לקרוע את נמל עקבה (אילת) מעבר הירדן ולהכריז עליו בעל נמל חפשי, שישמש תחנה צבאית וחליפה חשובה בדרך להודו. התחונים הערבים הרחיקו לכת והודיעו, כי צבא אנגלי כבש את עקבה ואנשי מלחמה בריטית עונגת שם.

מערכת ה„אהרם" בקהיר לא הסתפקה בפרסום השמועות, פנתה טלפונית לרבת עמון לברר את הדבר במוני המכשלה שם. משם נודע לעתון, כי אמנם אמת הדבר, שאנשי מלחמה בריטית באה לעקבה, אבל מטרת בואה למנוע הספקת פזון ונשק לבן רפאדה ולשאר המורדים על אבן סעוד. לאחר שנמרה האניה את הסחירה הניעו למקום הכוחות הנהוצים כרי לנתק את הקשרים בין המורדים ובין פנים הארץ ולמנוע מהם כל עזרה. לאחר שחיל הישבה בבש את הגבולות, פרשה האניה מאילת.

השמועה, כי השלטונות הבריטית סמרו את ה„קאם־מקאם" (המושל) באילת אינה מדויקת. בחבל אילת היו שני מושלים, מושל אילת ומושל דיממה, שמשרדיהם היו עולים לממשלת עבר הירדן ב־16.500 לא"י לשנה. בשהחלה ממשלת עבר הירדן לקפץ בהוצר אותיה, לשם יצוב התקציב, ביטלה את האדמיניסטר־ציה של שני המושלים. הדבר נעשה לפני זמן מה ובנבולות לא חל כל שנוי, ולא נמנעה כי אנגליה שפחה את אילת לסיפרות הבריטית.

מצב מלחמה בעקבה

עקבה סופחה לסיני

בנינוד לידיעה, שנתפרסמה ב„אהרם" ממקור נאמן מעבר הירדן, המכחישה את השמועה בדבר קריעת עקבה מעל עבר הירדן ופיסור מושלה העיבי, כותב סופר ה„נאסנה" ברבת עמון, שנודע לו, כי באילת נתמנה מושל בריטי לאזור סיני המסוך לעקבה ונמל עקבה סופה לסיני, אותו הסופר מוסיף, כי לפני יומים הובאו בעקבה מצב של מלחמה.

לחניגת המים בכרכור

לידיעות בדבר חג המים בכרכור יש להוסיף: שורת הנואמים נפלאה בנאומו של מר לבונבסקי, שהודה למבריבי, נחבלו בריות שונות, ר' הסכנות, מאת הועד הלאומי ומר ס. אוסישקין.

לאחר סנירת בית החולים המרכזי בעמק

בקשר עם הפסקת קבלת החולים בבית החולים המרכזי בעמק, ביקר אתמול ד"ר א. כצנלסון את הד"ר הארנעים, ממלא מקום מנהל מחלקת הבריאות הממ־שלתית ושוחח אתו ארוכות על המצב שנוצר בעמק ובאזורים הסמוכים הנהנים מבית החולים הזה. בית החולים בעמק נותן מקום באופן דגיל לחמשים חולים, 25 פנימיים, 25 ילדים ויולדות. יש גם לקחת בחשבון את מספרי המיפוס והדינגוסיה המתרבים כרגיל בעונה זו.

בהמשך השיחה הובהר, כי המחלקה עומדת במרובה לתת תמיכה לבית החולים. נעשים סדורים תבופים בבית החולים המשלתי בחיפה, לשם הנדלת מספר המטות למחלות פנימיות בעיקר מדבקות, ב־30 — 40 מקום. במקרה של סנפה תפתח המשלה גם את בית החולים שוויצר בטבריה, הסנור כיום. לעומת זאת אין כל פתרון לשאלת ההסעסוליזציה של הול־דים והיולדות וגם של מקרי מחלות פנימיות הדורשות תקון רציני.

במקום הזמנה פרטית

הגב' והד"ר **נתן ברדקי**

מתכבדים להזמין את כל קרוביהם וידידיהם לבא ולהשתתף בשמחתם

הכנסת בנם בכורם בבריתו של אברהם אבינו

שתתהיה ביום שבת, ה' תמוז (9.7.1932) בשעה 9.30 לפנה"צ בסנטוריום „עין־נדי" של הד"ר שפיץ

במקום הזמנה פרטית

מרים ושלמה גבר

מזמינים בזה את קרוביהם וידידיהם לבא ולהשתתף בשמחתם

בהכניס את בנם בכורם בבריתו של אאע"ה

שתתקים בשבת קדש פ' חקת ה' תמוז תרצ"ב (22-7-9) בשעה עשר לפנה"צ בבית החולים של הד"ר פרויד. רח' יהודה הלוי ואת מכבדינו נכבד

יצחק א. שפירא ורעיתו

מתכבדים להזמין את קרוביהם וידידיהם

לשמחת בר־מצוה של בנם צבי

שתתקים ביום השבת הי' תמוז בשעות 10 — 2 בביתם רחוב עמק יזרעאל מס. 6

הזמנות פרטיות אינן נשלחות

ההנהלה המועצה וחבר העובדים של **בנק אשראי בע"מ**

מכריזים בזה את תבר התנהלה טר

משה שקוש

להמנותו

בתור קונסול בולגריה

אהרן קפלון — צפורה פינלין

ראשון־לציון — מלבורן

נשואים

תמוז — תרציב

המשרד של האדריכלים

אוראל וזוהר — חיפה

עבר למרכז המסחרי בית נגלר

מעל „הלואה וחסכון" חיפה

דירה להשכיר

בת 3 חדרים מרפסת והנוחיות ברחוב בלפור 15 קומה ב'

לפנות לבית לוי רחוב קלישר 22

הרופאים, האחות, ושובדי ביה"ח „הדסה" בחיפה

מתאבלים על מות התבר היקר

ד"ר צבי כיתאין ז"ל

ומשתתפים בצער משפחתו האבלה

בית וולשטיין

הר הכרמל

טלפון 478 חיפה

מרנוע, מפול, דיאטות

בגדים נקיים ומגוהצים

בנהיר פעם יקבלו את בנדך מבתך והיהירו קי נקיים ומגוהצים

מבון לנקוי וכנהוע אחד־העם 26

הנהלת ביה"ח לסיגריות ד"ר מוזס את וסקביץ

פכידיה וסוכניה

משתתפים בצערו של פקידם הראשי

מר יהושע ויינשטיין

ורעיתו

בטות עליהם בנם

אביה

בהמשך עבודתו בתעשיה העברית ימצא תנחומים

מכור

בית וחנות כלו או לחצאין בשותפות פרנסה בטוחה בתנאים נוחים

לפנות לבא כחנו ה' שוויפף

חוב לילנבלום סס' 15 תל־אביב

ש. שלוגר — אינזינר — A. I. Lg. & A. I. M.

יהודה הלוי 40

השמל, בנין מפעלי חרושת. ארגון ושכלול תעשיות

קונסולטציה אינפורמציה טכנית כללית

תרנוסים טכניים חשבונות מסמרים

משרד לפטנטים

קבלת פטנטים ומסלי מסחר בכל הלקי התבל

מעל גדות הוויסלה
(מכתבים מפולין)

הבחירות ברובנה

פולין היהודית עומדת בימים אלה תחת הרושם של הנס החדש, שהתרחש ובא בעיר רובנה, בשעת הבחירות האחרונות למועצה העירונית.

וזה דבר הנס:

בבחירות האחרונות למועצה העירונית זכו היהודים, שהם למעלה משבעים למאה מבני העיר, בשבעה צירים, בה בשעה שהגוש הנוצרי, שהוא באמת המיעוט בעיר, זכה בעשרים וחמשה צירים. ושמא תאמרו ההתפוררות היא שגרמה, כי היהודים ינחלו תבוסה מרובה וניכרת כל כך, — הרי התקיים בשעת הבחירות גוש יהודי מאוחד, שהיה מורכב מכל הסיעות והמפלגות, חוץ מכנופית מתבוללים קטנה ואנשי ה"בונד", שמספרם קטן מאד ברובנה, והשפעתם בעיר אינה ניכרת כל עיקר. אין זאת, כי נס התרחש והמיעוט של יושבי העיר זכה במספר צירים כל כך, עד כי הרוב של בני העיר נעשה למעוט של פחות מדרגה לעומתו. ופולין רגילה בימים האחרונים בנסים מעין אלה, אשר ההגיון והשכל הפשוטים אינם משיגים אותם על נקלה, בפרט התמחו חוגים מסוימים בעשית נסים בשעת בחירות.

וכדאי הוא מאורע רובנה זה, שנאריך עליו קצת את הדבור.

קודם כל כדאי להזכיר את החזית הנוצרית המאוחדה, שהתארגנה שם נגד היהודים. צרה עינו של המעוט הנוצרי שבעיר ב"שלטון היהודי" במועצת העיר זה משנים, — והחליטו לאחוז בכל האמצעים הכשרים והבלתי-כשרים (כי על כן מטרה נשאה וקדושה לפניהם), ובלבד להסיר מעל העיר את הכתם היהודי. אלא היאך אפשרי הדבר, הרי היהודים מהווים בעיר למעלה משבעים למאה? אבל כל אזרח פולין יודע, כי יש אמצעים מנוסים ובדוקים שאם ישתמשו בהם יכול מעוט לא ניכר לצאת בבחירות מרוב מכריע. החליטו על כן גם הנוצרים ברובנה להסתייע באמצעים מודרניים אלה.

לתכלית זו ולשם אחזות עינים (כי הן דבר זה לא יכול היה לקבוע את "נצחון" הבלתי יהודים במדה כזו) נוצר גוש של לא-יהודים, שהיה מכוון נגד היהודים ואשר בסיסמאות אנטי-יהודיות נהל את תעמולתו ומלחמת הבחירות שלו, והכל בטון של "עבודת קודש", יעוד-דתי לנוצרים ועוד מרומים בעלי רושם ומשקל מסוג זה. גוש זה היה מורכב מפולנים, אוקראינים, רוסים וכו'. ודומה, זו הפעם הראשונה בפולין החדשה ליצירת חזית מאוחדה של חוגים ומפלגות, אשר מלחמה נטושה ביניהם כל הימים ורק שנאת ישראל תאחדם.

אך המעניין ביותר שבכל המאורע הזה הוא הדבר, כי חוגי הממשלה ברובנה הביטו בעין טובה על הדבר ולא עוד אלא שתמכו בו בגלוי, וכמה ממנהיגי הגוש הודיעו בפירוש באספות-העם, כי הגוש האנטי-יהודי הזה נוצר על דעתה של הממשלה המרכזית ובהסכמתה וכל הדורשים את שלום פולין עליהם להצביע לטובת הרשימה האנטי-יהודית ולעבוד בשבילה למען הבטיח את נצחונה. ואמנם, כפי שמוסרים בני רובנה, לא נצטמצמה עזרת הממשלה לגוש הנוצרי ברובנה רק בהבעת הסכמה ורצון בלבד אלא [illegible] — ומארגני הגוש היהודי נפגשו בקר[illegible] בכל בדרך פעולתם ואף באיומים.

וכדי שהתמונה תהיה בולטת למדי, כדאי להוסיף עוד פרט קטן אחד, שהוא אופיני מאד לגבי המקרה הנידון. בשעת הבחירות האחרונות לבתי המחוקקים הפולנים הצביעו היהודים ברובנה וסביבתה לטובת רשימת הסאנאציה (רשימת הממשלה הנוכחית) ובדעותיהם של היהודים הוכרעה הכף לטובת רשימת הממשלה בחבל זה. דבר זה עורר בשעתו פירושים ובירורים שונים, וחוגי האנדקים, האנטישמיים הפולניים המובהקים, היו תמיד מסתייעים בתוצאות הבחירות האלה בסביבות רובנה כדי להוכיח, כי הממשלה הפולנית הנוכחית היא "יהודית", כי על כן בדעותיהם של היהודים היא נבחרה... וזהו, כנראה, "שכרם" של יהודי רובנה הנאמנים לדגלה של ממשלת פילסודסקי.

מפני מה נתנה הממשלה הנוכחית, הנוהגת בכל הזדמנות לדבר על שווי-זכויות וכו', את ידה למפעל אנטישמי גלוי כזה? קשה עדיין לקבוע ולהחליט. בחוגים הפוליטיים יש מתלוצצים ואומרים, כי כל הענין הזה לא בא אלא כדי להעמיד את היהודים בנסיון... רצתה הממשלה להוכח, אם נאמנותם של יהודי רובנה אליה מגיעה למדה רבה כזו, עד כי יעשו את כל אשר יצווה עליהם מגבוה, ואפילו לבחור בשונאיהם ובעוינים צרתם... לעומת סברה זו רווחת עוד סברה אחרת, אשר, מי יודע, שמא הכווים בה גרעיני אמת. יש אומרים, כי הממשלה התכוונה במפעל אנטישמי פומבי זה להסיר מעליה את הכתם היהודי בשעת הבחירות לבתי המחוקקים בסביבה זו. מעתה ואילך לא יהיה עוד פתחון פה לאנדקים לומר, שהיהודים בחרו בממשלה הנוכחית.

וכך הולכת ומתנהלת התחרות בשדה שנאת-ישראל פעילה בין מחנה הממשלה (או לכל הפחות חלק ידוע ממנו) ובין סיעת האנדקים, אשר שנאת ישראל שייכת זה מכבר לאחד מסעיפיה הראשונים במצעה הפוליטי שלה — וה"שעיר לעזאזל" המובהק הוא חדל אונים יותר ויותר.

ה"קולו" היהודי שבסיים הפולני החליט להכניס אינטרפלציה אל הממשלה המרכזית בדבר נס רובנה החדש, לדרוש ממנה באורים, כיצד אירע הדבר, כי רוב של סך 70 למאה מיושבי העיר קבלו שבעה צירים והמעוט קבל עשרים וחמשה צירים? הקולו אומר להתחיל במפעל מחאה גדול ומקיף בדבר המאורע, העומד בסתירה לקונסטיטוציה הפולנית ולזכויותיהם של המעוטים הלאומיים, שהובטחו בחוזים הבינלאומיים.

בקהלת ווארשה

לא נחת בקהלת ווארשה זה שבועות וירחים. על עבודה שיטתית ומלאת מנוחה לא זכינו לשמוע בכל ימי כהונתו של ראש הקהלה החדש ה' מ א ז ו ר, לעומת זאת אנו שומעים חדשים לבקרים על שביתות, התנפלויות, מלחמות-בינים וסינסציות...

מעשה בפרנס פלוני שקבל מאת ראש הקהלה סך כזה וכזה על מנת...

ומעשה בפרנס שני וכו' וכן גם מעשה בפרנס שלישי וכו'..

כמובן, שתמיד ליד "על מנת" נמצא מפורש איזה מוסד, הוצאה ודברים כיוצאים בהם, אך יש המתייחסים בחוסר אמונה לכל הפירושים האלה.

וכך אנו הולכים ושוקעים בבוץ יותר ויותר; ולא יפלא, איפוא, שבחלל עולמם של יהודי ווארשה כבר מנסרות תכניות מהפכניות: יש החושבים לפנות אל השלטונות ולבקש מהם רשות ליסד קהלה שניה בווארשה — לאומית-חילונית, ויש שבדעתם להכריז חרם על הקהלה הנוכחית ולצאת ממנה לגמרי בלי נסות דבר ליסוד קהלה שניה, מכיון שבטוחים הם, כי הדבר הזה לא יעלה בידם, השלטונות לא יאותו לכך, כי על כן מושלי הקהלה הנוכחית הם מקורבים למלכות...

כבר הזכרתי באחד ממכתבי הקודמים בדבר תכניות הקצוצים של מושלי הקהלה החדשים ועל ההד, שהרכיבות זו מצאה בקרב הצבור היהודי בווארשה ומחוצה לה. תכנית זו גם הביאה לידי תנועת מחאה מאורגנה, ההולכת ומתפתחת מיום ליום בצורת אוסף חתימות על גליונות מחאה בקרב האוכלסים היהודים, המכוונות כנגד החלטת ראשי הקהלה לזכות את ווארשה בכ"ה רבנים חדשים, וכל זה בימים קשים אלה. לפי דבריהם עצמם קופת הקהלה הולכת ומתרוקנת מיום ליום. אלה לא יהיו פקידי קהלה סתם או רבנים סתם, אלא "מאנשי שלומנו".

תחת רושם דעת הקהל היהודית המתנגדת לשתי תכניותיו גם יחד — של הפחתת המשכורת לפקידי הקהלה ומוריה והזמנת רבנים חדשים — הועיד ראש הקהל ועידת עתונאים למען נמק ובאר את עמדתו ולהוכיח לעין כל, עד כמה צודק הוא בכל דבריו והחלטותיו. ההחלטה הראשונה — בדבר הפחתת משכורתם של פקידי הקהלה — נמק ראש הקהלה את הדבר בהפחתה ההדרגתית של הכנסות הקהלה. הוא הלאה את העתונאים במספרים על מספרים, הבאים להוכיח את צדקתו. ואשר להחלטה השניה — לא דבר כלל עליה. אדרבא, בשעה שנשאל על ידי עתונאי אחד: אם כן הדבר, והכנסות הקהלה הולכות ופוחתות במדה מבהילה, במה נתן לבאר דבר-ההחלטה להכביד על התקציב בהוצאה חדשה של כ"ה רבנים — השיב בשפה רפה, שכל הענין אינו עומד על הפרק והוא מוקדם... העתונאים, שלא היו בקיאים ביותר בספרים ולא יכלו לעמוד על אמיתותם — לא יכלו לערער את עמדתו ודעתו, עד אשר זכו להקרא למסבת עתונאים שניה, שנקראה למחרת היום.

מסבת העתונאים השניה נקראה על ידי ה"אופוזיציה" בקהלה ובה שמענו דברים אחרים לגמרי. אחד מראשי סיעת הציונים בשלטון הקהלה ערער את כל בנין המספרים, שהקים ראש הקהלה, והוכיח שאין הם מיוסדים ומתאימים אל המציאות כלל. אדרבא, לפי המספרים שנמסרו על ידו (ואף הם רשמיים בצרוף תעודות והעתקות מספר ההכנסות) הוכח, שההכנסית הקהלה אינן פחותות כל עיקר מהכנסותיה בשנה שעברה, ולא עוד, אלא שיש גם עליה במקצת. בכל אופן אין כל הכרח לקצץ במשכורתם של פקידי הקהלה ומוריה, ואין כל צורך להעמיס על הקהלה הוצאות חדשות למתן משכורות לכ"ה רבנים, דבר שלא נעשה אף ב"שבע השנים הטובות" של הקהלה, בפרט שמספר רבני הקהלה עכשיו מספיק בהחלט.

ראש הקהלה ה' מאזור הודיע בפירוש, שהוא לא ירתע לאחור וינשים את ענין הקצוצים והפחתת משכורתם של פקידי הקהלה ומוריה. כפי שמוסרים בחוגי הקהלה הוא עשה כבר את הדבר ולא יסתלק מהחלטתו זו ולא יתחשב עם כל תוצאות ומקרים. עד כמה נעשה הדבר בבחינת אמביציה של ראש הקהלה תעיד העובדה, [illegible] (שבחר בו כראש הקהלה) אם לא יתמוך בו בענין זה, לאחר שאחדים מן הרוב המאוחד הזה החלו נרתעים אחור תחת הרושם של דעת הקהל.

הפקידים מצדם אף הם מבטיחים שלא יוותרו. וכך עומדת "הקהלה היהודית הגדולה ביותר בעולם" בפני שביתה כללית של הפקידים והמורים. יתכן הדבר, כי השביתה לא תפרוץ עתה אלא בראשית שנת הלמודים הבאה, כדי שתעשה רושם גדול יותר.

י. וורשאי.

בועידת ציוני ווארשה

בימים האלה נתקיימה הועידה החמישית של ציוני ווארשה. בועידה זו חסרו שתי סיעות — "עת לבנות" והריביזיוניסטים. ישיבת הפתיחה היתה במוצאי שבת, בשעה שהקהל בטל מעבודה, ואף על פי כן נאסף, כפי שמוסרים עתוני ווארשה, אך קהל מעט. בא כח הנהלת הסוכנות מלונדון ה' ישראל כהן, שבא אל הועידה, הביע בנאומו את תמהונו, כי בווארשה, בקיבוץ היהודי הגדול ביותר שבאירופה, באו לועידה שנתית של ציונים קהל במספר כזה שראה באספה ציונית רגילה בעיר קטנה בקאנאדה.

את הועידה פתח האינג'ינר טמסין בנאום ארוך על המצב בתנועה הציונית.

ה' פארבשטיין הטעים בנאומו, כי ארץ ישראל הולכת ונבנית, אבל היא זקוקה לסיוע חמרי. הנואם מקוה, כי בועידה זו תשמע הקריאה לאחדות בין הציונים ולקשר בין א"י והגולה.

ה' גראוויצקי קרא אגרת ברכה מאת יצחק גרינבוים מפארים. נקראו עוד ברכות בשם הסתדרויות ואגודות שונות.

נשמעו הרצאות על ארץ ישראל (גראוויצקי) ועל המצב הפוליטי של היהודים בפולין (עו"ד הארטגלאס). הד"ר גוטליב אמר להרצות בועידה זו על מצב הציונות בשעה זו, אך ברגע האחרון שלח מכתב, כי חולה הוא, ובמקומו הרצה הד"ר דווידזון.

מתוך הדין והחשבון של הועד הפועל יש לראות, כי ההסתדרות שרויה במצב ענום.

האינג'ינר קרנר הרצה על עבודת הציונים במועצת העיריה. המרצה מבאר, שאי אפשר היה לעשות גדולות בעיריה. מפני החזית המאוחדת של כל המפלגות הבלתי יהודיות הושגו רק דברים קטנים. במשך השנה הצליחו להכנים לעבודות צבוריות רק יהודים מעטים. במקצוע של קבלת עבודה או משרה בשביל יהודי במוסדות עירוניים פוגשים היהודים התנגדות רבה מצד אגודות הפועלים הנוצרים:

בוכוחים נשמעו דברי בקורת על שיטת העבודה של הציונים בעיריה. בווארשה, שהיהודים הם בה שליש מכל האוכלוסיה ומשמשים נפש המאזנים, יכולים היו היהודים להשיג דברים חשובים.

ד"ר קלומל מדבר על הסכסוך שנתעורר בשל חלוקת הסרטיפיקטים. המשרד הא"י נהפך והיה למין אלים איילאנד. נלחמים עם "החלוץ" וזהו עוול גדול. הנואם סובר, כי ארץ ישראל נבנית על ידי "החלוץ". הוא טוען נגד הציונים של השעה (קוניונקטור ציונים) כאלה שאנו מוצאים בין המעמד הבינוני. אין לנו — אומר הנואם — שום ערובה, כי אנשי המעמד הבינוני בא"י יעסיקו פועלים יהודים. חזיון מדאיב הוא, שבזמן האחרון מתרבה בא"י מספר היהודים, הרוחים פועלים מבני ישראל.

מתוך התענינות מרובה נשמעו ההרצאות על הקהלה בווארשה.

הד"ר שיפר סיפר על המלחמה עם ה"אגודה" בחלת הקהלה: "אנו עומדים — אומר הנואם — במלחמה עקשנית עם ה"אגודה", אבל ה"אגודה" היא המחסן, שממנו אנו שואבים את כחותינו. לאחר הבחירות אמרו קצת מן הציונים להתחבר בגוש עם ה"אגודה", אבל אחרי אשר התכנית נכשלה, אנו עומדים באופוזיציה חריפה, אף כי חלק מן הסיעה שלנו נוהג מנהג בעלי בתים... ה"אגודה" מתנהגת בדרך זו, עד שהיא מכריחה אותנו למלחמה חריפה. נוסף לזה מנצחות את "האגודה" הסיעות הקטנות, שמכריחות אותה להזמין 35 רבנים חדשים. "האגודה" מוכרחה לעשות הכל, כדי לקיים את השלטון בידה. אנו חפצנו לבוא לידי הסכם עם "האגודה", אבל דרשנו, שהנשיא מאזור יתפטר.

הדר שיפר מסיים את נאומו: אנו מחויבים "להכות" את ה"אגודה" אם גם לא "לכלות" אותה.

הדברים עוררו כאולם רוגז, והפרנס גראוויצקי אמר, כי "הרצאתו של הד"ר שיפר היתה לציונים כמכת סכין בגב. הנואם אינו מסכים כי ה"אגודה" היא "המון הולך בחושך", אבל הוא מודה, כי אין אפשרות לבוא לידי הסכם עם האגודאים. "עם זה אני מדגיש — אומר הנואם — כי בשעה שאני מדבר על האגודה, אין כוונתי אל האורתודוכסיה. היחס של ה"אגודה לארץ ישראל מסוכן לנו. אין גשר בינינו ובין האגודה. הרי אין אנו יכולים לחשוב על שלום עם מלשינים ובוגדים".

ידיעות קצרות

סיר פאטריק האסטינגס הוא הסניגור של הגברת אהוויד דולורים בארנץ בת סיר דז'ון אשליי מילינס, הנאשמת ברצח הצעיר תומאס סטיפינס. המשפט, המתנהל ב"אולד ביילי" בלונדון, מעורר סנסאציה בלונדון, כי הנאשמת שייכת לחברה העליונה והעשירה של אנגליה ומצטיינת ביפיה.

*

בשם המפלגה הבלתי תלויה של הפועלים באנגליה, שנפרדה מעל מפלגת העבודה, פרסם מאכסטון כרוז הדורש עצמאות גמורה להודו, פוליטית וכלכלית יחד.

ברוך קרופניק

קו לקו

אלה שומריך, ישראל

ב"דבר" מיום כ"ו סיון נדפס במלואו מכתב מאת הקבוץ הארצי, "השומר הצעיר" לועד הפועל של הסתדרות העובדים בארץ ישראל. הקבוץ שרוי בצער מפני שמרגיש הוא בכל העולם כולו "סכנת אינטרוונציה נגד המצודה הענקית לשחרור סוציאלי של העמים אשר הקימה המהפכה האוקטוברית ברוסיה". ולא רק המצודה הסוציאלית יקרה ל"שומר הצעיר", אלא גם "הפרודוקטיביזציה" של המוני היהודים "המוגנים בפני פרעות" בארץ חמדה זאת. ועל כן, כל פועל אשר לא יתן בכל אשר לאל ידו על המפעל הסוציאליסטי ברוסיה השרוי בסכנה הוא בוגד באינטרסים הלאומיים והסוציאליים של ההמונים היהודיים".

אבל הם גם ציוניים טובים, כותבי הפרוקלמציה. והם מוסיפים, שמתוך אמונה ציונית איתנה מובטח להם, ש"היחס האנטיציוני והקו של התבוללות" של רוסיה הסוביטית אינם אלא "קוניונקטוריים", זאת אומרת עראיים וטפלים, ואלו בעיקר הדבר עתידים הסוביטים להיות לברכה לישראל ולציונות. אפילו ההסתה לפרעות מצד סוכני הקומאינטרן אינה אלא "סתירה פיקטיבית". ו"השומר הצעיר" מצטער, שהוא "מעבירה חלקים של צבור הפועלים על דעתם". בקצור, על כל פשעים תכסה אהבה, והמכתב דורש מפועלי ארץ ישראל להצטרף לגיוס הפועלים בעולם "להגנה על רוסיה הסוביטית ללא כל תנאים".

תאמרו, פציפיסטים הם שומרים אלה, סלחנים ומחלנים, מאמינים ביצר טוב, דנים כל אדם לכף זכות ואפילו הוא שותפו של עמלק — לא, כי יחם לבבם מסוגלים הם גם לדבר את האויב בשער, אמנם לא אויב עמם ומולדתם, אבל אויב, "מפעל השחרור של רוסיה הסובייטית". פון ויזל כתב או הרצה על אוריינטציה אנטי סוביטית, ודעת יחיד זו, שיכולה להיות קיצונית וקנאית ופקחית או שטחית אבל נעלה היא מכל שותפות עם מסיתי פרעות, —דעה זו מוציאה את "השומר הצעיר" מכליו והוא שוכח שבאותו מכתב עצמו מחל לסוביטים את "הקו של התבוללות" והוא מדבר בשאט נפש על "המתבולל הרוסי ז'בוטינסקי". ז'בוטינסקי אינו צריך לראיה על כשרותו הלאומית כלפי כותבי פרוקלמציות בז'רגון של 1905, אבל נניח שהוא מתבולל — מדוע אסור לו מה שמותר לקומוניסטים? אין זאת, כי עיקר היהדות הוא הסוציאליזמוס, המטהר ממזרים, וכל שאינו סוציאליסט אינו לא בגדר אדם ולא בגדר יהודי, ופורע פרעות בישראל עדיף הימנו. רוסיה המועצתית צדקת היא וחוטאת בשוגג ובראי למסור נפשנו עליה, שלא תפול חלילה. כנגד זה יש להלחם מלחמת תקופה ב"כח המשחית והשחור" זה הריביזיוניזם. ז'בוטינסקי (שלא כתב אגב אף פעם כשיטת פון ויזל) הוא לדעת השומר הצעיר, אחד "האמיגרנטים הרוסים שואפי נקמה", או "האבנטוריסטים הבין לאומיים רודפי שלל ומלחמה".

שומרינו אלה מעלילים עלילות על חברים ציונים, שכל פשעם אינו אלא טכסיסם הקיצוני והקנאי, ותוך כדי דבור הם קוראים להגנה על שונאינו בנפש.

עד היכן הדברים מגיעים

ב"הארץ", "דבר", דואר היום מיום כ"ב סיון באה טלגרמה של סט"א מברלין ש"הנאצים" השתמשו במקרה, שב"לאנדטאג" הפרוסי נפקדו הרבה סוציאל דימוקרטים וחברי המרכז, וקבלו חוק להחרים את היהודים הזרים וכו'. עצם הדבר לא היה מפתיע כל כך, שהרי ה"נאצים" הכריזו כבר כמה פעמים, שזוהי הפרוגרמה שלהם, ואם תהיה היכולת בידם ינשמו אותה, והפעם עזר להם המקרה, שנפקדו כמה חברים מן ד. והמרכז. אבל באמת לא זה היה המאורע היוצא מגדר הרגיל. מה שהפתיע במאורע זה, כפי שאנו רואים מן העתונים שנתקבלו מחו"ל ושאיש לא פלל שאפשר הוא בכלל הוא זה, שהחוק נתקבל בקולותיהם של הקומוניסטים בלאנדטאג! הקומוניסטים הראו שהם מוכנים להביא את היהודים לקרבן לשם הפוליטיקה שלהם, וטכסיס זה ודאי בחרו לעצמם בהסכמת מוסקבה. אגב: טכסיס זה ידוע לנו גם ממעשי הקומוניסטים בארץ ישראל, שאינם חוששים להסית לפרעות ביהודים לשם צרכיהם הפוליטיים. ומכיון שאין איש בעולם שיוכל לומר, כי אין החדשה הזאת חשובה בשבילנו, הרי יש מקום לשאול: מדוע השמיטה סט"א בטלגרמה שלה את ה"פרט" הזה, כי החוק האנטישמי נתקבל בעזרתם של הקומוניסטים? מי אחראי לדבר, המשרד הברליני ספולאר? — או המרכז הלונדוני של סט"א? הסוציאל דימוקרטים בגרמניה מרעישים עולמות על הנבלה הזאת של הקומוניסטים, סוכנויות טלגרפיות ברויטר ואחרות הטעימו את הדבר, וסוכנות י ה ו ד י ת מסתירה את העובדה מן היהודים בארץ! לדעתי צריכים כל העתונים בא"י להודיע למרכז יט"א דברים ברורים, כי כן לא יעשה. הקהל העברי בארץ צריך לדעת את האמת על הנעשה בעולם, ולא על ידי פריזמה קומוניסטית או פרוקומוניסטית.

בן ציון כץ

שיר של יום
ה"שאף"
(לקראת הצגתו)

בתוך ה"שאף" של לייוויק אין מנוחה ושקט.
המחטים אמנם, עפות כצפרים,
אולם כל חוד של מחט פורם גם התפרים
ונשמת אדם מסבל מתרסקת.

על פני חלקי בגדים כל מחט משוטטת
וכל אטום מיד ליד עובר;
כל "בוס" ו"בוס" ממון הרבה צובר,
אבל מרידות צוברים כל חייט, חייטת.

אף "מיסטר חיים שלמה", חייט ירא שמים,
סוף סוף נכנס בכל קושי;
"אני רוצה הביתה", אולם אגרוף כושי
חוסם לו את הדרך פעם ופעמים.

כי פרצה שביתה בממלכת של המחט
וברגיל היו מפירי שביתה;
אך כאן האהבה הגיעה כבר עתה —
ו"ראיא" אל בחירה נפתית לתפור ביחד

כי יש ויש ב"שאף" זה המשגע
אהבה רבה בין תפרים לתפרות;
אך אהה: ביום כלולות כל לב שבור, ינע
והשמחה רבה, אך הברכות קצרות.

והשביתה סוף סוף בכי טוב נגמרת
וחייט אחד עם חייטת מתחתן;
ר' לייזר הזקן מגיש פרחים כחן,
איה, "מיסטר לייזר", הגם אתה במרד?

אחר כך מתחיל "ריקוד המחט"
ופתאום אירע דבר — והשמחה פסקה;
ליפמאן המסכן זועק רועד מפחד:
"ראיא" מן הגג נפלה ונתרסקה.

וממשיכים לתפור כל מכונה ומחט
וממשיכים הם אף את ריקודם;
העולם משול ל"שאף", ומשפחת
הרסוקים בו — כל משפחת האדם.

ס"ט.

נתן ביסטריצקי

פנינו לגולה

(הרצאה. לפי סטינוגרמה של י. מימון)

ג.

חזון א"י

ועתה הן תשאלו: גולה זו, המפרפרת בין סדן העינוי ופטיש ההתבוללות, העוד עומדת בקרבה הנחלת של החזון המשיחי? הרודשת היא עוד בשלום א"י וקושרת לראשה כתר התקוה?

אם אומר, כי א"י מכה בכל התפוצות גלים של התענינות, לא אמרתי דיי. ואם אומר, כי א"י, למרות העבים שהעיבו על המותה בשנים האחרונות, מרחפת עוד ככתר על ראשו הדווי של היהודי בגולה; לא אמרתי מליצה סתם. בתוך ההפקרות של חוסר כל ענין, המקיפה היום את הגולה, הרי א"י היא הענין היחידי, הקושר עוד אליו המונים, המאחד אבק של פזורי עם לגוף בעל אינטרס לאומי אחד. למרות האכזבות, נוהרים עוד היום המונים המונים לשמוע דבר בשורה מן הארץ; שום ענין אחר אין בכחו לכנס היום אפילו חלק מההמונים האלה. ראיתי קהלות נדחות, שחיו תלושות במשך שנים מגוף הכלל ושרויות בסביבה זרה, והיום הן מתלכדות, כמעט באופן אינסטינקטיבי, מסביב לא"י כבמוי חדש לאחדות העם. יתר על כן, בתקופה האחרונה הולכת א"י וכובשת חוגים חדשים לגמרי מן המתבוללים שלפנים, שנמצאו בקצוי האומה ואור התורה הציונית לא הגיע אליהם במשך כל שנות קיומה של זו. אלה — צרת ה י ה ד ו ת החרידה אותם ממנוחתם, האנטישמיות שעלתה כפורחת בכל מקום, אפילו בארצות וכחברות שהיו נקיות מנגע זה, וחידשה עלינו את ימי הבינים במהדורה איומה ביותר. ויש סתם יהודים בכל מקום, והם מאות ואלפים, שעד כה היה כל ענין לאומי אידיאולוגי זר להם, ועתה לבם דופק לארץ ישראל של תקוה אחרונה. הללו — צרת ה י ה ו ד י ם הפכה את עולמם, ההתנוונות החמרית חדלה להיות הפשטה של גורל הכלל ונעשתה גורל של כל פרט, היום או מחר או מחרתים.

אולם ענין זה לא"י, שחדר בכל מקום ובכל החוגים במדה בלתי שכיחה, כדי שיעור של תסיסת המונים, אינו מצטרף למעשים. מדוע?

הם אוהבים את אהבתם:

מהי הגלות כחזון נפשי? — מחלת הרצון. הצרפתי מספר על מין ידוע של אדם, שאינם אוהבים ממש, כי אם "אוהבים את האהבה". אהבה שבדמיון זו רחוקה ממעשה יצירה. בן הגלות איננו רוצה ממש, כי אם רוצה לרצות, ומשעשע את נפשו הריקה מרצון ממש בדמיונות של רצונו המדומה. רצון שבדמיון זה רחוק ממעשה יצירה. מכאן הטרגיקה של חזון א"י בעם. אף על פי שא"י היא צורך חיוני לעם, צורך ראשון, כאויר ולחם, שיש לכבוש אותו, ככל צורך ראשון, בידים ממש, ואם הידים כבולות, כי אז בשינים — הנה כח הרצון המדומה מספיק רק כדי להשתעשע בחזון זה, להתחמם לאורו הרחוק, המאציל לחיים האפורים אורות צבעוניים של מחזות קסם. וכך הופך הצורך הראשון לצורך שני. לספוק הפרסטיז'ה הלאומית והתקוה לשם תקוה.

במצב נפש זה באה האכזבה באנגליה והמדיניות הציונית ומקהיבה את שארית הרצון היוצר. והאכזבה היא גדולה! עם זה, למוד-ההיסטוריה, הגזים בשעתו, ולא מעט באשמת הציונות, ביחסו לאנגליה, שראה בה מין כלי שנוצר כאילו לכתחילה כדי לשרת את תקות הדורות של ישראל; היום הוא נוטה לראות בה סמל השטן בכבודו ובעצמו, אשר כאילו נוצר לכתחילה כדי להרוס את תקות הדורות של ישראל. מדות אחרות של יחס אוביקטיבי, של בחינה ריאלית, אין בעם. המדות האלה גדלות על קרקע של עם למוד הנסיון ההיסטורי, והן צריכות גם חנוך ע"י אמון רב בעשית ההיסטוריה. אולם העם הזה עודנו חי במושגים נפשיים של הגיטו, הרואה צל הרים כהרים, ואת הרי המציאות איננו רואה כלל, במושגים של התנועות המשיחיות הכוזבות. היום שואל כל יהודי: למה נשקיע דמים, בשני המובנים, בא"י, ולמה נלך לשם, אם אין כל בטחון מצד המשטר השולט בארץ; ואם תענה לו: האם המשטר שאתה חי בו בגלות, משטר ה"היטלרים" לשמותיהם ולמיניהם השונים, הוא בטוח יותר? האם אינך הולך ומפסיד במשטר זה: חיים וממון, כבוד ותקוה? — לא השפעת עליו. ולא רק מפני שאין ברצונו להחליף גלות בגלות — ועוד בגלות שבארץ ישראל, שהיא כהתעללות לתקוה המשיחית! — טענה זו, שצדקתה מובנת מפני הטרגיות שבה, היא בעצם כסות למעמד נפש ידוע, לחולשת הרצון, שאין בכוחו להלחם לזכותו לחיים. בעצם מסכים היהודי לשאת בעול הגלות, אשר טיב משטרו מובן לו כבר למדי, מתוך אינרציה, מפני שאין צורך בשבירת הרצון, בעוד שא"י צריכה התאמצות, שבירת רצון, חידוש או מהפכה בחיים.

הציונות טפחה את מחלת הגלות:

הציונות לפי טיבה באה להקדים רפואה למחלת רצון זו, פרי הגלות. היא באה לעקור למעשה את הרצון המדומה ולטעת במקומו רצון יוצר. לאמור: היה עליה לחנך את העם, ולא בהכרה כי אם באינסטינקט, כי א"י היא באמת צורך ראשון, שכובשים אותו בכל המאמצים ובכל התנאים. לשם כך היה עליה להוכיח לעם, כי יש עוד ברשותו כלים שונים לכבוש הצורך הזה. הכרה כזאת, שהיא מכרעת ביום המעשים, מתנבים בעם, כמו גם ביחיד, לא ע"י הטפה, כי אם על ידי שמלמדים את העם לאמן בלי הרף את הכלים האלה, באופן שמתוך שמוש תמידי בהם, מכיר בהם העם ובכוחם ממילא. זוהי תורת כל תנועת תחיה. הציונות היא תנועת תחיה, זה טיבה וזו תכליתה; המפעל ההתישבותי של בנין הארץ הוא האמצעי להגשמת המהות והתעודה הזאת. מתברר ממילא, כי דוקא במדה שהציונות שומרת על מהותה כתנועת תחיה יש בכוחה גם להגשים את המפעל ההתישבותי. ונהפוך הוא: אם המהות מתחלפת באמצעי ותנועת התחיה נחרבת, מפני שעשוה רק אמצעי לאמצעי, אז גם המפעל הקולוניזטורי משתתק מאין נושא לו.

והנה בתקופה שאחרי הכרזת באלפור, שאז נעשתה הציונות הנשמה, ואין הנשמה אלא ע"י המפעל הקולוניזטורי, מתחילה סתירה שסופה טרגדיה. המשבר בציונות מתחיל בעצם לא בעשרים ושלשה באבגוסט 1929, בשעה שרעמו יריות הפורעים בנו בירושלים, כי אם בשלישה בנובמבר, 1917, למחרת אחרי מתן הכרזת באלפור, בשעה שרעמו קריאות הידד בכל תפוצות העם. הצורך באמצעים לבנין הארץ, שבו תלוי גורל הגשמת הציונות, הביא את התנועה ואת נושאיה לידי כך, תחילה שלא מדעת ואחרי כן — כיון דדש, דש, שהם אימנו בעם רק כלי אחד, והוא כלי התקוה המדינית. ואף בכלי זה, שהוא טוב כאחד הכלים העיקריים, שמשו ביד בלי מאומנת, באי זהירות כדרך הדיוט שנפל לידו בפעם הראשונה בחייו כלי בלתי ידוע. לשם הצורך בכספים, מי לא הגזים? — הכל הגזימו! הין מערימים הרים דמיוניים של תקוות מדיניות, שאין בהן ממש או שיש בהן ממש רק במדה שרצון העם הופכן למציאות, כדי שההרים האלה יולידו מתקופה לתקופה עכבר של "מגבית". כך פסקה הציונות לאט לאט להיות תנועת תחיה, המאמנת בעם את כל הכלים המשמשים לצורך הגאולה, ומעלה בשליחותה החנוכית בעם, שבה ורק בה תלויה הגאולה. מותר לומר: הציונות בשיטותיה סייעה להקים בעם מין תנועה משיחית כוזבת. במקום לעקור את מחלת הרצון, עוד הוסיפה עליה. וסוף דבר היה, שהעמידה את עצמה במצבה של פינילופה, האשה של האגדה היונית, המבזרת בלילות את הארג שהיא שוזרת בימים — בהבדל זה שפינילופה היונית עשתה במחשבת תחילה ופינילופה הציונית שלא מדעת.

היום אתה מוצא, כי סתירה איומה זו, שלא דאגנו לה כראוי ולא התאמצנו להתגבר עליה או להחלישה, שברה במעט את עמוד השדרה של הציונות — את הרצון היוצר של העם או של שאר ישוב בעם. היום, שהעורק של התקוה המדינית נשתתק לזמן ידוע, אנו צועקים לעם השכם והערב: התאושש נא; עוד לא אבדה תקותנו! א"י היא צורך ראשון, שיש לכבוש אותו בכל התנאים ובכל הכלים; הבט וראה, מלבד הכלי המדיני יש ברשותך עוד כלים, שאפשר לכבוש בהם את זכותך לחיים עד יעבור זעם, וגם הכלי המדיני יהיה ברשותך. אנו מספרים לעם על הישוב ותקוותיו, שאפשר לבנותו בהון לאומי ובהון פרטי; על הכלי של הקרנות ועל הכלי של ההשקעות מצד הפרט; על הכלי של תוצרת הארץ ועל הכלי של התרבות העברית. העם שומע לנו — אבל רק קול דברים הוא שומע ומראה אינו רואה. אינו רואה את כל הכלים האלה ראיה ממש. אינו מכיר בהם ובכוחם למעשה, כי במשך השנים שאחרי הכרזת באלפור לא לימדנוהו לאמן בהם. בינתים, ולא מעט באשמת הציונות עצמה, הולכים שני המחנות — הישוב מצד זה והגולה מצד זה — ונמקים, זה בחוסר תקוה לגידול מתאים, וזה בעניו. אפשרויות יקרות הולכות לאבוד, ואין לקרב את שני השותפים לגורל ולהרכיבם למפעל יצירה אחד. ואפילו ה"פאראדות" של ה"עדלידע", "המכביה" ו"יריד המזרח" לא יועילו, או יועילו אך מעט (ובזה נוכחנו מתוך הנסיון ממש) במקום, שלא היה חנוך תמידי.

א"י איננה אידיאולוגיה ולא צדקה, כי אם תכלית:

אף על פי כן כח בונה גדול מצטרף אלינו דוקא מתוך חורבנה של הגולה בחומר וברוח. מפני אימת האנטישמיות מזה ומפלצת הכליון החמרי מזה, נעשתה א"י בגולה ע נ י ן פ ר ט י. היא איננה אידיאולוגיה או צדקה, כי אם תכלית. תכלית משמע לא רק במובן החמרי, כי אם גם במובן של תוכן חיים חיוני. הפרט בעם מבקש היום את הארץ כתכלית לעצמו. היהודי שיורה מנכסיו שואל, אם יש מקום לביתו הפרטי בא"י; הנוער רואה בארץ תכלית של עבודה ועליה; כל החוגים בעם המתעוררים להכרה לאומית מתוך עקיצת האנטישמיות וההתבוללות, רואים בא"י תמצית של חיים לאומיים; בית הספר העברי בגולה רואה בארץ תכלית של חזון חנוכי; האשה בתנועתה הרבה תולה בארץ תקוה לחידוש המשפחה בכוח מסורת מתחדשת. אנחנו, שראינו בשנים האחרונות, בימי המשברים בעולם ובציונות, את גורל הציונות בארצות שא"י היתה אך צדקה (אמריקה) או אך אידיאולוגיה (באירופה) נוכחנו, שחידוש התנועה הציונית עלול לבוא רק מצד זה שא"י תהיה תכלית לפרט, במשמע הרחב של המושג. זהו החזון אשר לא פללנו מאז קמה התנועה בעם; עתה בא החזון — ואנו עומדים לפניו וידים אין לנו לעשותו ממשות. סימן לכך אפס המעשה המביש, שבו הצטיינו בתקופה האחרונה, ועוד אנו מוסיפים להצטיין, כלפי ארגון הפרטים, המחפשים דרך לארץ, כדי לבנות בה את ביתם — והם, כפי שנוכחתי לדעת בכל ארץ ובכל עיר, רבים מאד. —— כי ממוש חזון א"י כתכלית לפרט תלוי הרבה במאמצים של חנוך. לאור הנסיון מתברר, בתוקף, כי הציונות היא ביסודה פרובלימה של חנוך במשמע של הכשרת רצון העם.

כיצד מחנכים עם:

אין מכשירים עם בתורות, כי אם בעצם מעשה הבנין. ה ס ר ט י פ י ק ט או הויזה מכריעים היום בציונות יותר מכל תורה שהיא. כל הסתירות, אשר הציונות נסתבכה בהם מפאת התנוונותו של העם, היו מתירות את עצמן ממילא תוך כדי בנין הישוב — אילו היו שערי הארץ פתוחים לרווחה לעולים, ובנינה היה משמש הצלה ממש לעם. אילו היתה א"י בבנינה תשובה ממש לעוני ולהתבוללות, כי אז היתה מכלה ממילא על הציונות כפרובלימה של חנוך העם. כל זמן שעיקר זה חסר מן התנועה, אין תקוה להתיר לגמרי את הסבך שהציונות אסורה בו.

אולם הרשאים אנו להתיאש ולומר: כיון שהעיקר אין, נשב בחבוק ידים עד שתבוא הקוניונקטורה האחרת של בנין הארץ, ובגאות הבנין תפרח ממילא גם הפרעולה בעם? יש מאתנו שאומרים, כי עלינו להמתין לפלא של קונונקטורה חדשה, שתפול כפתע מן השמים. ויש שאומרים, כי עלינו להוסיף מעשה למעשה, עד שאלה יצטרפו לגל של יצירה, אשר ישא אותנו על גבו לקראת קוניונקטורה חדשה. אבל הכל יודעים את האמת, כי שנים קשות שמורות לנו בחיק העתיד הקרוב. יום-כשלונות ממושך של אכזבות מדיניות חדשות בנוח "אחרי [illegible]או—סימפסון, ואחרי סימפסון—פרנטש ואחרי פרנטש — מיסטר פלוני אלמוני", או יום קטנות של מלחמה לכל זכות מדינית כגורל הנרגיה, וכל עוד לא אבדנו תקותנו מצוה עלינו לשמור, לפחות, על שארית המחנה בגולה, שלא יתפזר לכל רוח ביום קטנות זה, ועוד יותר מזה. — שיתאמץ כפלים למפעלים המגדילים את הישוב ומוסיפים בזה כח לציונות ולמלחמתה. ואיך יבוא האות הזה, אם לא נזין את הגולה מזון חנוכי? —

א"י בתורת שימורים:

ודאי שמזון טרי טוב משימורים. אפס מה יעשה אדם ההולך בישימון, או הכלוא בעיר נצורה, במקום שאין מזונות טריים? הריהו נזקק לשימורים בעל כרחו. א"י בבנינה מתוך עלית המונים היא המזון הטרי, שגוף האומה המדולדלת צריך לו. אך באין לנו מזון זה בתקופה זאת, הרי הגוף בגולה צריך בעל כרחו למזון כל שהוא אחר בצורה של א"י משומרת. ברור, שאין בזה משום נחמת לצרה הגדולה של הכלל והפרט; ברור, כי הרבה מן העם יפלו וידלדלו בלי מזון של א"י ממשית, כשם שיש גופים, שאין בכוחם להתקיים במזון מלאכותי; — אבל יש בזה קצת מן החיזוק, לפחות לחלק של המחנה, עד שיבריא מעט וילמד להניע את כל איבריו ולהשתמש בהם לצורך כבוש הגאולה.

א"י משומרת כיצד? האין בזה שוב מין אידיאולוגיה חדשה, שאני עצמי העידותי עליה לפניכם, שכוחה תש במלחמה בהתבוללות החדשה? — כונתי לומר: כי עלינו להגיש את הציונות לגולה לא כהשקפה מופשטת, כי אם כתמצית של חיים לאומיים הנוצרים בא"י. הציונות של דור זה יכולה להיות רק ארצישראלית! עד כמה מגיע כוחה של א"י כתמצית של חיים לאומיים חדשים, - מעשים של כל יום יוכיחו. תפוח זהב אחד, או פרי אחר מתוצרת הישוב, פועל על נשמת בני הגולה יותר מכל תעמולה מובחרת. בעיני ראיתי עיר, אשר במשך שנים רבות בקרו בה מנהיגי הציונות, כדי לבשר על א"י, והעיר שהיתה תורמת בעין יפה לקרנות ראתה את א"י כחזון בלתי ממשי, הקיים אך ורק בכחה של צדקה לשם קיום ישוב המוסיף פרסטיז'ה לעם בתפוצותיו; כשם שאבותינו היו רואים את הישיבות של הישוב הישן. לפתע מהפכה בעיר! מיום כך וכך בחודש מארס 1932, נלו יהודי העיר הזאת, כי בא"י נטועים פרדסים ממש, והפרדסים נושאים פרי ממש. אחד העם מתושבי העיר שהתישב בארץ המציא לקרוביו תיבה של תפוחי זהב הראשונים, פרי פרדסו. ומה שלא עשו נאומים מצוינים במשך שנים, עשתה תיבה אילמת אחת: היהודים התחילו מאמינים א ך ע ת ה בא"י בתורת ישוב של בני אדם ממש, לאמור: כתכלית לכל פרט בישראל. והרי עובדות ממין אחר: פזמון מפזמונות הארץ, המושרים בחוצות ירושלים וברחובות תל אביב ביום ששי בערב כלאחר יד, יש בכחו להפיל חומות של התבוללות, כשופרות יריחו בשעתן, יתר מכל דברי עיון והוכחה והתלהבות של נאומים מובחרים. הגיעה שעה לציונות לכבוש את הגולה בכחה של ת ו צ ר ת ה י ש ו ב. תוצרת הישוב משמע לא רק מעשה של הפצת התוצרת הגשמית, כי אם הפצת א"י בעם כתוצרת של חיים לאומיים חדשים. לקראת השנים הקרובות עלינו להצטייד במזונות שימורים אלה, ולשם כך נצטוינו ללמוד את האמנות של יצירת שימורים אלה וגם להתקין או לחדש את הצנורות, שעל ידם נכנים מזון זה לתוך גוף הגולה ואבריו.

חנוך ולא נצול.

אמור מעתה: הגיעה השעה להבין, כי רק גולה, שאנו מחזקים אותה, אם במזון טרי של א"י ממשית או, באין ברירה, בשימורים של א"י תמציתית, רק גולה זו יכולה להחזיק בנו ובמפעלנו. כדי לקבל, יש ליתן. לא ניצול הגולה כי אם חנוכה — הנה הרעיון שצריך להיות מעתה נר לרגלינו.

אולם רעיון זה מהפכה כרוכה בו, בנפש ובאמצעים. הישוב בתור כלל ופרט צריך לראות את עצמו, בנפשו ממש ולא רק בהכרתו, כשותף לגורל הגולה וכאחראי לה, לא כגובה מסים לאומיים, כי אם כאח בכור המחזק ומדריך. כי הגולה היא היום במצב של חבוש שאינו מתיר את עצמו מבית האסורים, אם לא יבואו לעזרתה. יש להרחיב את האפקים של הישוב עד כדי קליטת הפרובלימטיקה של היהודים בתפוצות — לא רק אפקי ההכרה והידיעה, כי אם, בעיקר, אפקי הנפש. יש להקים מין תנועה של חלוצים, שילכו אל הגולה לזמן ידוע, לא כשדרי"ם וכ"קונסולים" של א"י, ולא לשם ציונות של "פאראדה", כי אם כאחים היורדים אל גולה, כדי לחיות אתה ובתוכה ולחזקה בשביל כבוש הארץ. הדלדלנו את הגולה, כי הוצאנו מתוך עורקיה את הדם הרענן של בחירי העם. ועתה אנו עומדים ותובעים: הכי לנו ציונות? האם לא הגיעה השעה להחזיר לה, לפחות, את האחוזים של הקרן, שהיא השקיעה בארץ, ע"י תנועה חלוצית של שליחי א"י בצורה של מורים, אנשי עבודה, סופרים וכו', אשר יבואו אל הגולה לא לשם תעמולה של אוסף תרומות, כי אם לשם הגברת החיים הציוניים. יש לבדוק את שיטת התעמולה הציונית של היום מיסודה; כי אין היא ראויה כלל ועיקר לתכליתה ולשעתה. חנוך העם לציונות נתון עתה כולו בידי הקרנות, יען כי הציונות חדלה להיות תנועת תחיה ושעבדה את עצמה אך ורק למפעל הקולוניזטורי. העומד על שלשה דברים: ממון, ממון וממון. אולם חנוך ציוני שלא לשמו, לצרכים הכספיים של קרנות בלבד, מטבעו שיהיה בלתי מספיק, או אפילו נפסד:

א. עבודת התעמולה של הקרנות, הנעשית ע"י "נסטרולרים" אינה מספקת כדי להקיף את צרכי ההסברה הציונית בכל השכבות של העם ובכל משכנות ישראל. ואף היא אופי "בנקטי" לה על פי רוב, ולא אופי של עבודת הסברה מתמדת בכל מקום שיש קהלה גדולה או קטנה של יהודים.

ב. עבודת התעמולה של הקרנות עשויה לצורך של אוסף כספים ועל כן ערכה החנוכי פסול לעתים תכופות מכמה סיבות מובנות; אין מספיקים לחנך כראוי, או אפילו לעורר את האינסטינקטים הציוניים, וכבר תובעים שכר בצורה של מגביות. למחרת המגבית, נשאר הכל כשהיה, פרוע ועזוב, בלי מחנה ציוני מאורגן, בלי עבודת הסברה מתמדת, בלי המשך — עד שיבוא "נסטרולר" חדש ויתחיל הכל מחדש: לאמור: להעלות מתוך מאמצי סיזיפוס את האבן של המפעל הציוני למרומי ההר.

ג. אופני ההסברה הציונית, הנעשית ע"י הקרנות, מלבד נסיון העבודה החנוכית, שנעשה בשנים האחרונות מטעם הקרן הקיימת לישראל, אינם מספיקים. הדרשה הציונית בלבד, ואפילו של הדרשנים המצוינים ביותר, אינה מספקת כיום, כדי לקרב את החזון הציוני לעם בממשות. דרושים בתקופתנו מכשירים אחרים, שיש בהם כדי להראות לעם את המוחשי שבמפעל הציוני, ולא רק את האידיאולוגיה שבו, שאם היא נשארת הפשטה בלבד כוחה הולך ותש, כידוע לכל אלה שעבדו בגולה בשנים האחרונות.

הגיעה השעה להודות, ולא רק להלכה כי אם גם למעשה, כי עבודת ההסברה הזאת — בתכנה ובצורתה, בשיטותיה ובאפניה — אינה מספקת כיום, כדי להרחיק את הקטסטרופה הצפויה למפעל הציוני, ולא כל שכן כדי להגביר את כוחה של הציונות בגולה. בצד הצנורות של תעמולת הקרנות, יש להתקין צנור גדול ורחב של חנוך ציוני הנעשה בכח מפעל חלוצי מצד הישוב ובחירי בניו.

מי יציל:

אולם בעמדי לפני החידה של היחס בין הארץ והגולה, שאלה סתומה זו שהכל כלול בה, כל גורל הציוני

בענין התישבות המעמד הבינוני ואדמת וואדי חוארית

(תשובות לגלוי־הדעת של הציונים הכלליים והמזרחי)

א

ב„גילוי הדעת", שנתפרסם בעתונכם הנכבד בגליון 3933 על ידי הסתדרות הציונים הכלליים והסתדרות המזרחי, ניתן הפירוש של חלוקת 10.000 הדונמים בוואדי חוארת בשביל „המעמד הבינוני" על יסוד החלטת הקהק"ל והסוכנות. בעלי גלוי הדעת אינם מרוצים מהחלוקה הזאת באשר, לדעתם, „יכין", מרכז ציוני רוסיה ו„בני בנימין" אינם מ„המעמד הבינוני", נמצא, ש„המעמד הבינוני" הנכון קיבל רק 4000 דונם; על כן הם באים לידי מסקנה: „כי החלטת הסוכנות והקהק"ל בנידון חלוקת האדמה היא בניגוד גמור להחלטת הועד הפועל הציוני, אשר החליט למסור שטח של 10,000 דונם להתישבות „המעמד הבינוני" בוואדי חוארת".

הואיל ובעלי „גילוי הדעת" גילו במונח „המעמד הבינוני" פנים שלא כהלכה וכן לא הביאו את סופה של החלטת הדירקטוריון בנידון זה, הרינו מוצאים צורך להסביר לקהל את מצב הענינים כמו שהם.

„המעמד הבינוני", שעליו חלה ההחלטה הנ"ל של הועד הפועל, כולל, לדעתנו, אותם היהודים, שיש להם אמצעים משלהם, כדי להקים משקים חקלאיים על אדמת הקהק"ל. בתכנית להתישבות „המעמד הבינוני", שעובדה על ידי הנהלת הסוכנות, בהסכמת הועדה להתישבות המעמד הבינוני, חילקו את המעמד הזה לשני סוגים: סוג א' — אנשים שיש להם כל האמצעים הדרושים לסידור המשק, — הללו עולים על הקרקע ומכינים להם את משקם בעצמם; סוג ב' — אנשים שאין להם אלא חלק מהאמצעים הדרושים לסידור המשק, — הללו מכינים להם את הבסיס למשקם, הפרדס, על ידי אחרים, כלומר ע"י אנשים היושבים בארץ. לפי זה בלתי מובן הוא, למה מוציאים בעלי גלוי הדעת את המעמד הבינוני של „יכין", של „בני בנימין" ושל מרכז ציוני רוסיה מכלל „המעמד הבינוני"? כי אשר ל„יכין", הנה התקשרו אתם יהודים מאמריקה ומאירופה, המשקיעים כספים לסידור משקם, שלאחר שהמשק יתחיל לשאת פירות—יבואו להתישב בארץ ולעבד את אדמתם. ואשר ל„בני בנימין" מכוון לאותם מבני האכרים, שיש להם אמצעים משלהם לבנות את משקיהם. והוא הדין ביחס למרכז ציוני רוסיה: לחברי המרכז הזה הוקצתה קרקע לא מפני שהקהק"ל חייבת להם חוב,—הכספים שניתנו פעם לקהק"ל, בתורת תרומה ניתנו, — אלא מתוך ההכרה, כי חברי מרכז ציוני רוסיה, שסבלו רבות בשאיפתם להתישב על הקרקע, ראויים לקבל אדמה מהקהק"ל, כשיהיו להם אמצעים להתיישב עליה.

אולם, אם הקהק"ל לא חילקה ל„המעמד הבינוני" אלא 5000 דונם (באשר ל„הלואה והחסכון" לא הקצתה קרקע), הרי גם אז אין לראות בכך ניגוד להחלטת הועד הפועל, הואיל ובשעה שנתקבלה החלטת הועד הפועל היה מדובר על זה, כי שטח וואדי חוארית עולה ל־50000 דונם בערך, ומתוך 50000 הדונם האלה יוקצב שטח של 10000 למטרה הזאת; אולם השטח המתחלק כעת הוא בערך החצי מהשטח שהיה מדובר עליו,—הרי שהקצאת 5000 ד. ל„המעמד הבינוני" מתאימה לשטח כולו. השטח הזה מספיק, כדי ליישב עליו 200 משפחות ויותר, והנשמת פעולה כזאת, ישובן של 200 משפחות על הקרקע, איננה דבר של מה בכך, ובלי ספק יעבור זמן מה עד שהפעולה הזאת תסתיים. וכאן בא סופה של החלטת הקהק"ל, האומרת, שבאם יעלה בידי הועדה להעלות על הקרקע את 200 המשפחות הראשונות ויהיו מתישבים נוספים, המצוידים באמצעים להתישבות ולא תחסר להם אלא הקרקע, — הקהק"ל מתחייבת למצא קרקע נוספת בשטח וואדי חוארית, כאשר יתחלק חלק השני של כל השטח.

סבורים אנו, כי מבחינת הקרקע יש די מקום לועדה להראות את פעולותיה בארגון מתישבים מן „המעמד הבינוני" ובהנשמת ההתישבות; „חוסר קרקע" לא יכול להיות הגורם האובייקטיבי לביטולה של הועדה. מה שנוגע לתביעותיה על זכויותיה, הרי אלו לא מהקהק"ל ניתנו לה ולא על ידה נלקחו ממנה, — ולא על הקהק"ל תלונתה.

אגב, לבא' כח המזרחי, שחתם על גילוי הדעת, כדאי להזכיר, כי ל„הפועל המזרחי" הוקצה שטח של 1.260 דונם מאדמת וואדי חוארית.

בכבוד רב
הלשכה הראשית
של הקרן הקיימת לישראל, ירושלים.

ירושלים, ל' סיון תרצ"ב.

ב

הציונים הכלליים והסתדרות המזרחי פרסמו גלוי דעת בענין התישבות המעמד הבינוני, שבו נאמר בין השאר: „הסתדרות „בני בנימין" גם היא חברה פרטית, שברצונה למשוך אליה לקוחות והון".

בהערכתם זו גילו ראשי הציונים הכלליים והמזרחי חוסר ידיעה מבהיל על מהות תפקידיה והישגיה של הסתדרות בני האכרים והמושבות. הסתדרות בני בנימין, כארגון צבורי, חברתי וישובי של בני האכרים והמושבות, כבשה לעצמה, מתוך התאבקות חמורה גם תנאים פנימיים וחיצוניים קשים עמדה התישבותית חשובה בארץ, שההסתדרויות העולמיות של הציונים הכלליים והמזרחי עדיין לא הגיעו אליה. הסתדרות בני בנימין ארגנה והקימה שלש נקודות ישוב, את כפר אהרון, מושב בני בנימין בהרצליה ונתניה, ועורמת כיום, בתקופת השתוק ההתישבותי הכללי, בעצם בנין הנקודה הרביעית „יהודה". וכל זה על סוד ובכח האיניציאטיבה הפרטית ועל אדמה פרטית. פעולת התישבות זו פותרת מצד אחד את שאלת התישבות בני האכרים והמושבה, שדרך אגב הוזנחה פלילית מצד המוסדות הציוניים, ומצד שני היא מעשירה את ההתישבות החקלאית ואת עמדות המעמד הבינוני בתוכה. אין איפוא מקום לדבר על הסתדרותנו כעל „חברה פרטית שברצונה למשוך לקוחות".

ואשר להקצאת הקרקע בוואדי חוארת, נעשה דבר זה אחרי משא ומתן ממושך ובעקב דרישתנו הנמרצה, שהקהק"ק תספק גם את צרכי בני האכרים והמושבות, שאינם נופלים משאר אנשי המעמד הבינוני. הקצאה זו מכוונת איפוא לתת נחלה לבני המושבות מחוסרי הקרקע כאנשי המעמד הבינוני הנמצאים בארץ, העולים בעצמם לעבד את חלקותיהם. ואין להשוות מסירת קרקע למטרה זו, למסירת הקרקע ל„יכין", לפעולות קבלנות נקיות למשל, הנזכרת בגלוי הדעת המדובר.

ואם הדברים מכוונים לחברת „הנוטע" הננו להרגיע את הציונים הכלליים ואת המזרחי: חברת „הנוטע" נוסדה ע"י חברי „בני בנימין" במטרה לאחד ולמזג את ההון הפרטי, הבא מחוץ לארץ, עם הידים העובדות המנוסות של בני האכרים ולהבטיח לאחרונים קיום ובסוס משקיהם העצמיים ע"י עבודה במטעי החברה, שסביבם הם מתישבים. תפקיד התישבותי ממדרגה ראשונה, שאנו אנו בני בנימין הראשונים ועד היום גם היחידים שהגו והגשימו אותו. אולם פעולות אלה עושה „הנוטע" בלי יוצא מן הכלל על אדמה פרטית. „הנוטע" לא פנה אל הקרן הקיימת לקבל ממנה אדמה בשביל פעולותיו או בשביל אנשי חוץ לארץ, ולא זאת בלבד, אלא ש„הנוטע" לא ייעץ ולא יציע לבעלי ההון, ואפילו מתוך המעמד הבינוני שישקיעו את רכושם באדמת הקרן הקיימת בגלל סכום של 10% דמי הקרקע, שלא יוכלו לקבל עליה זכות בעלות.

הסתדרות החקלאים הצעירים
בני בנימין
הועד המרכזי

ע:יני החנוך במועצת עירית ת"א

הרצאת הג' ש. פרסיץ

ישיבת המועצה של עירית תל אביב בליל ג' הוקדשה לבירור שאלת החנוך. עם פתיחת הישיבה פנה ראש העיר מר דיזנגוף אל הנבחרים בדרישה להתיחס לשאלה הנידונה בכובד ראש ומרצינות המלאה. יש להכנס לשאלה עצמה ולא להכביד בדברים צדדיים, שאין להם כל קשר ישר אליה.

הרצאת הגברת פרסיץ

אינני יודעת, אם עלי לגולל את השאלה לפרטי פרטיה, הרי היא כבר נתבררה בעתונות ובמקומות אחרים, אגע איפוא בפרטים, הקשורים בהתפתחות שאלת העברת החנוך. לפני כמה שנים נשמעה מתוך החוגים הציוניים דרישה להפריד בתקציב הנהלת הסוכנות (אז ההנהלה הציונית) בין ההוצאות הפרודוקטיביות ובין הבלתי פרודוקטיביות. על הבלתי פרודוקטיביות היו מונים את ההוצאות לחנוך ולבריאות. תוצאות המלחמה הזאת התבטאו בשנים האחרונות בזה, שבכל תקציב היו מקצצים את שני הסעיפים האלה, עד שאשתקד הועמד החנוך לפני מצב של הרס. באותו הזמן בקשו תרופה למחלה על ידי העברת בעלות החנוך לישוב.

יש להודות, כי בעצם הגישה לדבר היה מומנט בריא. הישוב הוא הראשון לדאגה לחנוך באשר הדבר נוגע לילדיו והחנוך קרוב לו יותר מאשר לאלה הציוניים הטובים, הבאים לקונגרס ומקבלים החלטות שונות במשך שבוע ימים. אולם מן הרגע הראשון הועמדה השאלה לא באופן מציאותי אלא בדרך גישה פרינציפיונית לבד. לא דנו, היאך לבסס את החנוך באופן הטוב ביותר, אלא החליטו, שמכיון שהחנוך צריך לצאת מהסוכנות (כלומר לשחרר את הסוכנות מן העול הכבד), יש לו יורש טבעי, והוא כנסת ישראל ויש להעביר את החנוך לרשותה. ברור היה לכל אלה, שדברו לזכותה של הכנסת, כי ההעברה לכנסת לא תוכל להתגשם בשנים הקרובות מחוסר יכולת, כי חוקתה של כנסת ישראל תשלול ממנה את האפשרות לשמור על החנוך, על קיומו, כוונו ואחודו. לא נכון שמתנגדים לועד הלאומי מפני שעכשיו רובו פועלים— אילו היה המצב אחר לא היה משתנה יחסנו.

סוד גלוי הוא, שחוקת כנסת ישראל הורס מראש את קיומה. כל זמן שיש סעיף המאפשר לכל אדם לצאת מן הכנסת, אין יכולת להטיל מסים לשם הבראת המצב הפיננסי וגם להשפיע על האנשים שנכנעו להחלטות הרוב של הכנסת. יש באלה בצבור, המאשימים רק את הממשלה שנתנה לנו חוקה כזאת. אין איש מוצא ספוק בחוקה ואין רואים בה יסוד לארגון חזק, ואף על פי כן רוצים להעביר אל כנסת ישראל את החנוך — את הנכס היקר ביותר שלנו, של ההסתדרות הציונית. כל המדברים על הצורך לשמור על האחוד בחנוך אומרים, שהעצה היחידה לדבר זה היא להעביר היום את החנוך לכנסת, אבל הסעיף 20 של חוקת הכנסת הורס את האפשרות של ההעברה הנ"ל ואת האפשרות לאחוד הכחות בצבור. הסעיף הזה אומר, כי כל שלשים איש, הרוצים בקיום מוסד חנוכי או דתי מיוחד, יכולים לדרוש זאת מן הכנסת, ואם דבר זה אינו מתגשם,הרי באפשרותם לדרוש לקיים את משאלתם בדרך אחרת.

אומרים, כי לא רבים יהיו אשר ילכו בדרך כזאת, ואנכי אומרת כי די לנו, אם רק בשני מקומות יקרה כזאת. מכיון שיש אפשרות לצאת מן הכנסת אין אפשרות לאחד את החנוך. ולפיכך אין למסור את החנוך לכנסת. נניח שיש מקומות (עדה, מושבה וכדומה), הרוצים בקיום חנוך נבדל שלהם והם בונים את תקציבם באופן מוזל, רוצים במורה צעיר וכו' — הסעיף הזה נותן להם רשות לעשות מרצונם, כי אם הכנסת תתנגד לכך והם יעמדו בעקשנותם — הרי יש להם אפשרות לצאת, ואפשר שיעשו כך.

אלה הם החששות שמטעים רוב מנינו של הישוב מהתיחס בחיוב להעברת החנוך לכנסת כ ר ג ע. ויש עוד מומנט חשוב אחד. לצערנו, כנסת ישראל אינה כיום בשביל היהודי הפשוט, השקוע בדאגת פרנסה, ובשביל יהודי מן העדות המזרחיות שאלה הנוגעת לנפשו, לבשרו ולכיסו. ולכן אין הוא הולך אפילו לבחירות. טעות היא לומר, כי הרוב של כנסת ישראל כיום הוא מקרי. כל זמן שלא תהיה חוקה אחרת, המאפשרת הטלת מסים של חובה, לא יעורר הדבר ענין אצל החוגים האלה ולא ילכו לבחירות. עלינו, המעונינים בקיום הכנסת, לחפש דרך לתיקון המצב — ודרך כזאת ישנה, לאו דוקא על ידי אלה הכחות שלא השתתפו בבחירות. יש דרכי מוצא ועלינו ללכת בהן. (ה' קפלן קורא: כגון?) טוב, אגיד לך: האסון של כנסת ישראל הוא בזה, שהיא בנויה על יסוד קהלות ולא על יסוד מועצות. כל זמן שבונים על יסוד קהלות אין השאלה ריאלית, אבל אילו רצינו לבנות על יסוד מועצות, היינו מצליחים, כי אז לא יוכל איש להתיחס לבחירות לכנסת כאל דבר שאין בו ממש, באשר זה ינע לכיסו והוא יהיה מעונין בדבר. ואיש לא יוכל להסתלק מלקבל עליו את החובה. אילו אפשר היה לבנות את חוקת כנסת ישראל על המועצות אפשר היה לבסס את תקציבו וליצור ארגון חזק של הישוב כולו. השנויים אינם נעשים כמובן ברגע אחד, דבר זה דורש עיון מעמיק אבל יש מקום לחשוב על זה.

הקונגרס הציוני האחרון ראה את הקשיים שבשאלת ההעברה וקבל החלטה מסוימת, שיש להעביר את שאלת העברת החנוך לדיון ולהחלטה של הקונגרס הבא, וחבל שהנהלת הסוכנות לא ראתה חובה לעצמה לעמוד על ההחלטה הזאת של הקונגרס. ידוע המצב הכספי של הסוכנות והכרח לחפש הקלה לשאלות תקציביות, אבל חובה היתה עליה לטפל בחנוך כבשאלה תקציבית בלבד. ביחס להעברת הבעלות היו צריכים לחכות ולמצוא את הדרך המתאימה. העברת החנוך ברגע היא שאלה תקציבית בלבד ולא אידיאולוגית, והשנה יש לפתור את השאלה הזאת מבחינה תקציבית. עכשיו לא נוכל להחליט על ההעברה בהיות ואסור להחליט בדברים כאלה על סמך הצבעה של 17 איש נגד הרצון של חלק (גדול או קטן) מן הישוב. דבר זה צריך לקבוע לפי הסכמה והבנה כדי שיצליח הדבר. בטחוני אתי כי אפשר למצוא דרך של הבנה. דוקא בהתפתחות הענינים באחרונה אני רואה את האפשרות להבנה.

הנהלת הסוכנות פנתה לישוב בשלש הצעות: א) להעביר את החנוך לכנסת, ב) ליצור מוסד מורכב מבאי כח המועצות והעיריות יחד עם הנהלת הסוכנות והועד הלאומי — מוסד זה ינהל את החנוך ויעמיד את בעלות החנוך, ג) להעביר את החנוך למועצות על יסוד תמיכות לקצתן מקופת הממשלה ולקצתן מקופת הסוכנות. בשלש ההצעות הללו דנה ועדה מיוחדת בראשותו של מר מ. אוסישקין. ה' אוסישקין הביא את מסקנות הועדה לפני הועד הלאומי וקודם שנתקבלה ההחלטה של הועד הלאומי. יש רואים בזה, שאוסישקין בעצמו הביא את ההצעה להעברת החנוך לכנסת — ראיה, שהכרחי הדבר ויש לחדול מלהתוכח בשאלה זו ולקבל את ההעברה כמוצא יחידי מסבך הענינים. קראתי את דבריו של מר אוסישקין בעתונות, שמעתי את דבריו בועדה וראיתי בהם רק צידוק הדין — כאדם שמתו מוטל לפניו והוא מצדיק את הדין בגזירת שמים. הוא אומר, כי אף על פי שאינו רואה את העברת החנוך לכנסת כמוצא אידיאלי ותמיד התנגד לה, אבל אחרי שהנהלת הסוכנות השליכה את החנוך מכל המדריגות, מוכרח הוא לומר שכנסת ישראל הוא היורש הטבעי של הסוכנות. הוא אינו יכול יותר להאחז בסוכנות ולומר: אהבתי את אדוני. אבל לי אין הדבר נגשה, שהסוכנות משליכה את החנוך מעל המדרגות. הסוכנות נמצאת במצב קשה, ומכיון שיש גבול לכח הקבול של כוח אנושי, נוצר אצלם יחס של אדישות לכמה שאלות, ובתוכן גם לחנוך. המוצא מן המציאות הזאת הוא פשוט וברור. המקומות המאורגנים הראו הבנה למצב הסוכנות ועשו הכל כדי להקל עליה. גם עכשיו אילו העמידו את השאלה בשטח זה היו אלה עונים: אנו לוקחים עלינו את הדאגה, את חלקנו, אבל כדי שלא לסכן את האחוד ולתת אפשרות להתפתחות נורמלית, צריכה היתה הסוכנות לומר, שהיא תשאר בעלת החנוך כלפי פנים וכלפי חוץ ולהכשיר את הקרקע במדה כזו שהכנסת תוכל באמת לאחר זמן לקבל את ההעברה.

בישיבה האחרונה, שבה השתתפו ב"כ הסוכנות העיריה, המועצות והועד הלאומי, התבררו הדברים די צרכם, הנהלת הסוכנות הביאה את כל החששות והקשיים והדעות שהובעו בישיבה זו. והנה אתמול קבלה העיריה מכתב מאת הנהלת הסוכנות שבו מודה היא בזאת, כפי שאפשר לראות מתוכן המכתב (הגברת פרסיץ קוראה את המכתב. וזה תוכנו):

— מכתב הסוכנות להנהלת עירית ת"א ולועד ארגון ההורים במושבות. — (ירושלים, 1.7.32)

הנהלת הסוכנות היהודית שמעה בתשומת לב מרובה את דבריכם בפגישה המשותפת האחרונה, אשר דנה בהעברת החנוך לרשות כנסת ישראל. ההנהלה מכירה היטב את הקשיים הכרוכים בהעברה, שנזכרו באותה הפגישה, אף על פי כן בטוחה ההנהלה, שאין זה מן הנמנע להתגבר על המעצורים האלה. על ידי סדורים מתאימים, היא סבורה, כי החשיבות החיונית של מסירת מפעל החנוך לאחריותו של הישוב, המאורגן מתוך שמירת שלמותו ואחדותו של המפעל הזה, מחייבת לא להרתע בפני הקשיים הנובעים בהכרח מחלופי הרשויות.

יחד עם זה מכירה הנהלת הסוכנות, כי בקביעת תנאי ההעברה יש לעמוד על כך, שלעירית תל אביב ולמושבות תהיה השפעה מסוימת בהנהלה המרכזית של עניני החנוך, דבר שהועד הלאומי עצמו מסכים לו, כן מכירה הנהלת סוכנות בצורך להתקין סדרים כספיים, שימנעו את השימוש בכספי תל אביב והמושבות. המוקצבים לחנוך, לצרכי מקומות אחרים. דעתה היא, כי במשטר החדש של הנהלת החנוך, יש להזהר מרכוז מופרז וכי לשם כך צריך להגביר את השפעת המקומות על הנהלת החנוך מכמה בחינות אדמיניסטרטיביות.

הנהלת הסוכנות אינה מטילה ספק בדבר, שברצון טוב מצד עירית תל אביב וארגון ההורים במושבות יתכן למצוא את צורות הארגון המתאימות להגשמת התנאים המנויים לעיל והיא מוכנה להפגש עם באי כח המוסדות האלה בועדה מצומצמת כדי לקבוע את פרטי הדברים.

יש להנהלת הסוכנות ההכרה המלאה, שרק על ידי העברת החנוך לרשות כנסת ישראל אפשר יהיה לסדר את עניני החנוך לשנה הבאה בלי זעזועים. עירית תל אביב וארגון ההורים במושבות מוזמנים בזה לתת את ידה להחשת גמר הענין, כדי שאפשר יהיה לגשת בלי דחוי לעבוד משותף של תנאי העבודה לפרטיהם.

בכבוד, ד"ר חיים ארלוזורוב, הנהלת הסוכנות היהודית.

במכתב זה מורגשת ההכרה בצדקת דרישותיה העיקריות של עירית תל אביב, עמדנו בכל הזמן על כמה אבסורדים שבהנהלת החנוך הנוכחית של הסוכנות. דוגמאות בודדות יספיקו להוכיח, כי לוא גם נשאר החנוך בידי הסוכנות צריך היה להכניס שנויים ותקונים. משל אחד: כל הדירות של בתי הספר בתל אביב היו שכורות על ידי פקיד הסוכנות מירושלים, שבא הנה באופן מיוחד, אם כי לעיריה היתה האפשרות לעשות בעצמה ובהצלחה גדולה יותר, באשר שליח הסוכנות לא הכיר כאן את המצב והתנאים. לעיריה לא איפשרו זאת. אותו הדבר גם ביחס ליהוט בבתי הספר, אם כי אנו משתתפים בזה בשליש ההוצאות. תמיד היתה התנגדות להשתתפותנו בענינים אלה ורק באחרונה בא שנוי לטובה ביחס לשכירת הדירות.

באותו היום שנשלח המכתב מאת הסוכנות הייתי בירושלים ושוחחתי עם הגברת סולד ואמרתי לה, כי אם תתקבל ההצעה להשאיר את החנוך בידי הסוכנות באחריות כספית יותר קטנה ואם יסכימו להביא את החלטת ההעברה לקונגרס הבא, אפשר יהיה למצא דרך לנהל את עניני החנוך ובתנאי שהאחריות הכספית תוטל על המקומות. על זה קבלתי תשובה פרטית מאת הגברת סולד, שלפיה יכול מכתב הסוכנות לשמש בסיס מתאים לשאלת ההעברה. אם לא נרצה לשבור את האפשרות למצוא דרך ונרצה לשמור על שלימות הכנסת, נוכל להתאחד בדרך של פרוביזוריום, האחריות הכספית על המקומות והקונטרולה בידי המוסד העליון. דבר זה יציל את המצב.

יום הקואופרציה

בקשר עם „יום הקואופרציה" המסורתי הבינלאומי המסתדר בכל ארצות העולם, נתקיימה ביום ה' 30.6.32 הישיבה הראשונה של הועדה המסדרת את „יום הקואופרציה" בארץ. השתתפו ב"כ הבנק המרכזי למוסדות שתופיים בא"י, בנק הפועלים, בנק זרובבל, מרכז האגודות ההדדיות ומרכז הקואופרציה של הסתדרות העובדים.

הוחלט לסדר את יום הקואופרציה בארץ במשך חודש יולי והוטל על ה"ה א. זברסקי וי"ל כהנוביץ לעבד תכנית מפורטת של הסדור הנ"ל ולהביאה לפני הישיבה של ב"כ כל המוסדות הקואופרטיביים המרכזיים, שתקרא בימים הקרובים ביותר.

לפרדסנים
„שרוויז וויליאמס" 94
חסכון— הודות למחירו הנה
הצלחה— הודות לסגולותיו הטובות בהשמדת הכנימה

הרמאן סוים

מוואלטר ראטנוי ליוסף גבלס

— עשר שנים למותו הטראגי של ראטנוי —

(מאת סופרנו בברלין)

מרכז מפלגתו של היטלר נמצא בהדרמאנשטראסה, ברובע של ה„סיטי" בברלין. — זהו בית־מדות בעל שש קומות וחצר גדולה, שיש בו דירות רבות ושער של ברזל שלילה ויום שומרים עליו שני בריונים לבושים מדים חדשים. המשמר מתחלף אחת לשתי שעות, והטקס נערך בנוסח צבאי, ממש כטקס הנערך ליד ארמונו של הינדנבורג.

אגב: מיום שניתן מחדש היתר לקומה של פלוגת ההתקפה עומדים משמרות כאלה ליד כל מעון היטלראי.

כאן, בהדרמאנשטראסה, מרוכזים כל מוסדות הנאצים, מוסדות הצבא והתעמולה; כאן לשכותיהם של כל ראשי ה„פלוגות"; כאן יושב על כס המצביא הראשי של כל פלוגות ההתקפה — גבורם המפורסם של מאורעות ראש השנה. גראף האנס הלדורף; כאן המערכת והדפוס של ה„אנגריף", המסטה והשואף דמים, המנצח על כל פולמוסי הבחירות — ומכאן יוצאות כל התורות והסיסמאות והפקודות.

משחרית ועד שעה מאוחרת בערב רוחשים כאן אנשים. בראוים, לבושי בגדים חומים, שצלב הקרס להם בדשיהם, הומים בכל הפרוזדורים. פעם בפעם מתקרבות מכוניות הדורות ונעלמות חיש. והכל עושה רושם של מפקדה ראשית בחזית.

בקומה הראשונה, ליד אחת הדלתות, עומד משמר מיוחד: כאן, מאחורי הדלת הזאת, במשרד מרווח ומהודר, שחלונותיו צופים פני הרחוב, יושב לו בר־נש גוץ, ששערותיו שחורות כעורב ומסולסלות משהו ועניו להוטות כעיני בן־כת קנאי. קם לו בר נש זה מעל כסאו ומהלך בחדר אנה ואנה — ואתה רואה, שהוא בעל מום, לא עליכם, הוא צולע על ירכו השמאלית צליעה הגונה.

בתנועותיו העצבניות ובחזהו הנפול עושה גנדר זה, שאינו גבוה כלל וכלל, רושם של אכסטרן יהודי מלפני המלחמה. ורק פניו המרוגזות תמיד, עצבנותו הבלתי פוסקת ומבטו הכעסני, מבט עיניו העקובות מדם, מעידים על בעל מום זה, שבלבו לוהטת ומפעפעת שנאה עזה העלולה להחזיר עולם לתהו ובוהו.

זהו י ו ס ף ג ב ל ס, ראש התועמלנים שבתנועת הנאצים, יד ימינו ויועצו של היטלר. „כובש ברלין"— כשמו וככנויו בחוגי הנאצים.

האין זה לעג ההיסטוריה, כי בחדר זה גופו, שבו יושב הנאצי הפתלוני ומשחיז יום יום חצים משוחים ברעל המכוונים כלפי הריפובליקה, כלפי המארקסיזם הפוקר, כלפי הדימוקרטיה הפרלמנטרית, כלפי היהודים וכלפי כל העולם כולו, — כי דוקא בחדר זה גופא ישב לפני ה"י שנים ד"ר ו ו א ל ט ר ר א ט נ ו י, וכי דוקא ממקום זה ניהל את „מחלקת חמרי המלחמה", שנוסדה על פי האיניציאטיבה שלו אשר היא לבדה נתנה לגרמניה את הכח לעמוד ימים רבים בפני אויביה המרובים, — האין זה לעג ההיסטוריה?

האם רק היתול הוא או כוונה חשובה צפונה כאן? השבוע מלאו עשר שנים מאותו יום קיץ, שבו נזדעזע כל העולם לשמע הרצח האכזרי אשר קפד את חייו של ראטנוי.

היתה זו שנת 1922, מיד לאחר ועידת גינואה וחוזה ראפאלו. זה עתה עמדה הריפובליקה הגרמנית הרכה על דגליה. מחוץ לחצו פיצויים והכבוש הצבאי של מערב המדינה; מבית — התהפכה חרב הסכנה הימנית וגם השמאלית. תנועת היטלר היתה לוטה עדיין בחיתוליה. „אדולף הגדול" חי עדיין חיי פרולי־טארי פשוט, וגם בחלומו לא ראה, כי בעוד עשר שנים יהיה לגואלו של העם הגרמני.

בכל גרמניה נעשו היסודות ה„לאומים". והימים ימי התנקשויות פוליטיות, שפיכות דמים, השתוללות יצרים פוליטיים. כשקבל ראטנוי — על פי הוראתו של הרכסקאנצלר בימים ההם ד"ר ווירט — את המיניסטריון לעניני חוץ, הזהירוהו מכל צד. אמו הזקנה, אחותו, קרוביו וידידיו התחננו לפניו. אך ללא הועיל.

ראטנוי חלק את האנושיות לשנים: אנשי גבורה ואנשי פחד. היהודים שייכים — לדעתו — לסוג השני, כי הפחד הוא קודם כל סימן לחולשה. וגם בו נאבקו שני היסודות הללו: הרוח הגרמנית והדם היהודי.

אין איש כוואלטר ראטנוי אשר פרצף בצורה בולטת כל כך את הטמיעה היהודית בגרמניה. הוא הביא לידי שלימות לא רק את הטמיעה החיצונית בתרבות הגרמנית: הוא חשב, כי גם בפנימיותו הנהו גרמני כשר בתכלית הכשרות, ובאמונה שלימה האמין, כי אמנם כן הוא. כבנו של אמיל ראטנוי, מיסד חברת „א. ע. ג." (חברת החשמל הידועה) היה ראטנוי מעורב עוד מנעוריו בחברה הגרמנית העליונה. בחנוכה ודעות היה קרוב לנצרות יותר מליהדות, ואף על פי שהאמין ביעודה המיוחד של היהדות בעולם והתעניין זמן מה בחסידות, הרי בפנימיותו היה זר בעצם ליהדות.

הוא האמין בלבב שלם, כי אין ליהודי גרמניה אלא דרך אחת: התבוללות גמורה. וכך כתב:

— צריך להסתגל, לא במובן תורת המימקרי של דארווין, אלא להסתלק מכל הסגולות הלאומיות השנואות — בצדק או שלא בצדק — על עם הארץ. עלינו להיות לא גרמנים מתחפשים, אלא יהודים המחונכים ברוח גרמנית ובאופי הגרמני.

ועוד הוא כותב:

— עמי הוא העם הגרמני, ואין לי עוד זולתו. היהודים לדידי אינם אלא שבט בתוך העם הגרמני, ממש כשם שיש סאוארים, סכסונים או ונדים וכו'.

כך כתב ראטנוי ביומנו. אך לעומת זאת מלא יומנו הערות מרות על מצבו של היהודי בגרמניה, כאזרח ממדרגה שניה.

אי אפשר לספר על רגל אחת כל מה שעשה איש הרוח הזה לגרמניה. מיד כשפרצה המלחמה, היה הוא הראשון שהבין, כי גרמניה צריכה ליצור לעצמה אוצר של חמרים גלמיים, שאם לא־כן יפלו גרמנים בשבויה לאחר חדשים מספר, ופנה בעצמו אל המיניסטריון לעניני המלחמה בתזכיר מפורט בשאלה זו. ועל פי האיניציאטיבה שלו נוסדה „מחלקת החמרים הגלמיים לצרכי המלחמה" שנתנה לגרמניה את האפשרות לעמוד בפני העולם.

פעולתו של ראטנוי בשדה הפוליטיקה החיצונית שמורה עדיין בזכרוננו. מספא עד גינואה היה הוא בעצם, ראש הפוליטיקה החיצונית בתקופה היסטורית זו, שלגרמניה היא תקופה גורלית, אף על פי שלמעשה קבל על עצמו את המיניסטריון לעניני חוץ רק בינואר 1922. ובלעדי ראטנוי לא היה שטריזמן יכול להיות שטריזמן. הלה סיים בעצם מה שהתחיל ראטנוי.

הוא היה הראשון שהלך בדרך „ההבנה ההדדית". לגרמניה המנוצחת לא היתה ברירה. זו היתה הישועה היחידה. אבל השנאה הנאציונליסטית העוורת לא רצתה בשום אופן להשלים עם רעיון הויתורים. הם לא הבינו, כי לאחר המפלה אין לגרמניה דרך חיים אחרת, זולת הדרך שהורה הוא, הפאטריוט הכשר והנלהב, איש הרוח ראטנוי. אבל אם אחרי כן מררו את חייו של ה ג ר מ נ י שטריזמאן בעד הפוליטיקה שלו בלוקארנו, הרי עם ה י ה ו ד י ראטנוי לא עשו חשבונות רבים. נלחמו בו קודם כל כביהודי.

„הדבר הזה נקל יותר, וההמון מבינו יותר". יום יום התקיפוהו בעתונות, באספות, בכל מקום שאפשר. ב־23 ביוני נאם ד"ר קארל הלפריך הריאקציונר נאום של שיסוי נגד האופורטוניזם של המיניסטר היהודי. ב־24 בו הגיבו 4 בריונים מן ההסתדרות הטירוריסטית „קונסול" בפצצות על נאומו של הלפריך.

שנים מהם — רוצחיו של ראטנוי — קרן ופישר—איבדו עצמם לדעת לפני האסרם. טיכוב הצעיר, שהיה נהג האוטו של הרוצחים. נידון לעשרים שנות מאסר ועבודת פרך. השנים האחרים שהיתה להם שייכות לרצח יצאו ידי חובתם בתפיסה.

זוכר אני היטב את המשפט בלייפציג, כשאמו הישישה של ראטנוי עמדה פנים אל פנים מול רוצח בנה. זה היה מחזה מחריד. במכתבה לאמו של טיכוב הצעיר כתבה אם ראטנוי כי היא מוחלת, כי אין היא דורשת עונש. די לשפוך דם! — תבעה האצילה היהודית.

אך טיכוב, הפרחח, לא הבין את ההוד הטראגי שבמחזה זה. הוא הציץ בחיוך ובשביעת רצון בפני האם השכולה.

עכשיו יושב גבלס במשרדו של ראטנוי וכותב את מאמרי השיסוי והרעל שלו נגד היהודים. — —

נות כולו, — מוכרח אני להרהר בפני עצמי: במצב של היום, שמרוב עצים של אינטרסים בודדים של כל מוסד בציונות אין אנו רואים את היער של התנועה כולה; שההסתדרות הציונית הפכה להיות מכונה נטולת רוח יצירה, המסתובבת בתוך חלל נבוב בלי מוח מכוון; שהישוב נתון כולו לאינואיזמוס ... של בנינו — כי בנינו הוא בנין העם—ואינו מוכשר בנפש לראות את העולם העברי כוש בפני עצמו; שנדענו לחנך שליחים לצורך המפעל ההתישבותי ולא תנועת חלוצים לחנוך העם לשם הגאולה, ועל כן לא הוכשר הדור לתעודה זו אשר שעתה הגיעה; — במצבנו של היום, מהרהר אני, שאין הכשרה נפשית ואין תכנית ואין אנשים לכבוש הגולה.—

פ' יצי[?]

מכונית דודג' בעלת 4 צילנדרים

... באה שוב בכדי לחדש את השם הטוב והמוניטין של ברית הקימא והסמכא של דודג' במחיר הכי נמוך

במשך שנות ההסטוריה של האוטומוביל, לא עשה שום מכונית רושם כה טוב כמו המכונית דודג' בעלת 4 צילנדרים. — והנה היא שוב — המכונית שיצאו לה מוניטין בעולם הרחב — המכונית שמצאה לה מקום בשדרות הגבוהות. עכשיו היא מכונית גדולה חדשה, מכונית יפה חדשה — המאוחדים בה סגנון בניה מודרנית והנדסה משוכללת וברות הסמכא של דודג'. המכונית דודג' בעלת 4 צילנדרים משנים הקודמות, ידידה ותיקה נאמנה, הנה עכשיו יותר גדולה יותר טובה, ויותר יפה.

המכונית דודג' בעלת 4 צילנדרים מכילה הרבה יתרונות — שהרבה מהם נמצאים רק במכוניות שמחירן הרבה יותר גבוה — והם מביאים ערך חשוב ויותר טוב מלבד הצורה והבניה היפה שכל קונה דורש במכונית.

יתרונות
כח ממריץ המהירות
נסיעה חפשית
החלפת מהירות קלה
מהלך שני שקט
מניע בעל 65 כח סוס
בלמים הידרוליים
הבטחה מרכזית
בנית הגוף מחטיבת פלדה אחת
מסגרות כפולות
ארכובה במשקל הכרעי
מחליף אוטומטי (בהוצאה פעוטה נוספת)
מאוררים חזקים
שמון ע"י לחיצה מלאה
מונעי זעזועים

המפיצים:
חומסי את סלאמה
ת. ד. 643 ירושלים. טלפון 1049
רחוב בוטמי יפו טלפון 780

סוכני משנה

חיפה	תל-אביב	ע.אן עבהה"י	חברון
י. זינגר	י. זינגר	עבדול פתח מלחס	עבדול רחים
ת. ד. 39 טלפון 139	טלפון 692	טלפון 48	אל סעיד

ובטבריה, שכם נצרת

פרדסן!

חסכון עצום

שרווין ויליאמס" 94

מקליפורניה

המשובח בחמרי הריסוק

סוכן כללי ומפיץ חיים פרלין
ת. ד. 387 תל-אביב
סוכנים בכל המושבות

טלגרמות

טורקיה לא תסגיר את ראש המורדים הורדים

אנגורה, 5. בין ציר עיראק בטורקיה ומיניסטר הטורקי לענייני החוץ מתנהל משא ומתן בדבר הסגרת השייך אחמד בארואן, מנהיג המרד הקורדי בצפון עיראק. קרוב לודאי, כי ממשלת טורקיה לא תסגיר את השייך לממשלת עיראק, אבל היא הסכימה להסגיר רבים מאנשיו, הנאשמים בעבירות רציחות, ממשלת אנגורה החליטה שהשייך ישב ישיבת ארעי בחבל אדרנה.

בגדאד, 4. ניתנה פקודה לצבא העיראקי בצפון לחזור לעיר הבירה, הואיל וכתום המרד הקורדי אין צורך בחניתו שם. הצבא יסגור את החבל לידי המשטרה, כשבוע הבא.

הסכם חשאי ביז אנגליה וטיבט

לונדון, 5. לעתוני שנחאי נודעו פרטים על ההסכם החשאי, שנחתם, לפי השמועה, בין אנגליה ורלאי לאסה, מושל טיבט. בהסכם הזה מדובר על מתן קונצסיה לאנגליה לניצול מכרות המתכת בארץ ומינוי פקידים בריטים בהנהלת הדואר ובמחלקת התעופה.

תמורת זאת תתן אנגליה בסתרה לממשלת טיבט מערכת תותחי שדה, אלפים רובים ושני מיליון כדורים. אנגליה מתחייבת ללמד את נייטות טיבט את אומנות הצבא.

קמוצים של מיליוז לירות בסוריה

בירות, 4. לשם איזון התקציב עומדת ממשלת סוריה להמחית את הצעות הסרונה במיליון לירות סוריות. המיניסטרים הסורים הכחישו את השמועה האומרת, כי הם התמו על החוזה בין סוריה לצרפת. הם הכריזו, כי החוזה לא יחתם אלא אם כן יובטחו זכויותיה של סוריה. המעונים סוריים, כי פוקסו, נציב סוריה, שיצא בשבוע שעבר למארס לקח אתו את טופס החסכם עם סוריה ואת ההצעה בדבר הכנסת תסונים בחוקת הלבנון.

הצדרת הסונורסיה

לונדון, 5. (א). רבים מבעלי שטרות המלוה, המשתתפים בקונורסיה מסתלקים מלקבל את הלי"ש מכל מאה לי"ש בשטרות, שנקבעה בתורת פרס ואת הכסף הזה הם מסרים לאוצר בתורת מתנה. היום קבל האוצר יותר מהשעה אלפים בקשות לקונורסיה ומיום ההכרזה נתקבלו כבר יותר ממאה אלף בקשות.

הבנק לחסכון של הדואר סוריע, כי מתשעים אלף הבקשות לקונורסיה, שנתקבלו אצלו, רק ששה אחוזים מבקשים שיפרו מהם את השטרות.

טורקיה והחבר

קושטא, 4. כדי לאפשר למועצה הלאומית הגדולה לאשר את ההצעות בדבר כניסת טורקיה לחבר הלאומים נדחתה נעילת המושב של המועצה עד שבת.

איטליה בטריפוליטניה

רומא, 4. סניור ראזה, חבר בית הנבחרים ונראש הארגונים התקלאיים באיטליה, יצא לבארקה, כדי לחכשיר את הקרקע להעברת הקבוצה הראשונה של המתיש יהודים האיטלקים ולהניח את היסוד להגשמת מפעלים גדולים בבארקה.

40 שעות עבודה לשבוע בצרפת ו־30 באנגליה

פאריס, 4. הממלנה הסוציאליסטית הצרפתית הציעה לבית הנבחרים הצעת חוק של 40 שעות עבודה לשבוע בבתי החרושת ובבתי המסחר.

לונדון, 4. ה' דובי, ראש התאחדות הלאומית של עובדי מסלות הברזל, אמר בנאומו, כי אחת משאיפותיה הראשונות של ההתאחדות היא להנהיג בכל היותר 36 שעות עבודה במסלות הברזל באנגליה.

בחירות ומשאות חרים באמריקה

וואשינגטון, 4. שאלת האיסור וההיתר של המשקאות החריפים בארצות הברית נעשתה אחת העיקרים בתכניות הבחירות הבאות לנשיאות הרפובליקה. בבחירות התלקיות בחבל קארולינה הצפונית ניצח ה' רינולדז את הסינאטור מריסון ב־97 דעות, הראשון הוא סן המתונים — והשני סן האסורים.

שורפים יבול הקפה בברזיליאה

לונדון, 5. הבורסה של הסוכר והקפה פרסמה הודעה האומרת, כי בברזיליה שרפו סיליארד רושל קפה, כדי למנוע ירידת מחירים. **ההתאחדות הברזילית** הלאומית קנתה יותר משבעה מיליון שקי קפה במחיר 10 מיליון לירות והשמידה אותם כדי לייצב את מחירי הקפה.

יורש העצר בסיאם שוחרר

לונדון, 5. יורש העצר בסיאם, שנאסר בידי המורדים ב־24 ביוני, שוחרר וחזר לארמנו. לאחר שחרורו נסע עם בני משפחתו לאירופה.

קונורסיה גם בצרפת?

פאריס, 5. ה' פלמארה, מיניסטר התקציב, בנאמו בפני ועדת התקציב בבית הנבחרים, אמר, כי יתכן, שצרפת תלך בעקבות אנגליה ותעשה קונורסיה לחובות המלחמה שלה.

בתל-אביב וביפו

בבנק לקרדיט נומלין זכו שלשים מספרים בלא"י אחד, ששה מספרים בחמש לא"י (12540, 19473, 4579, 12892, 17659, 3386). בעשר לא"י זכו המספרים 6162, 17287. בעשרים וחמש לא"י זכה מספר 2577, בשבעים וחמש לא"י המספר 21635.

ענייני נאכזרות בבית האסורים?

אתמול הובאו 15 הצעירים והצעירות, שנאסרו אור ליום ג' באשמת פעולה בלתי לינלית, כפי שנמסר ב„הארץ" אתמול, לפני השופט ד"ר קורנגרין לשם מתן פקודת מעצר עד גמר החקירה נגדם. לאחר שהשופט התם על הפקודה הדרושה הודיעה אחת הנאסרות, ברכה הופמן, כי הסרג'נט הנדרסון, בבית הסוהר ביפו התנהג עם חלק מן הנאסרות באכזריות, לא נתן להן לצאת במשך כל הלילה, גם הכה באופן קשה. לאחת הנאסרות הפיל שן וכבל אותה. לכן „היא מוחה בכל תוקף בשם הנפגעים נגד המעשים האכזריים" ודורשת להנהיג עבורם משפר טוב יותר בבית הסוהר.

השופט רשם את דברי התלונה ולאחר שברכה הופמן התמה עליהם. הודיע כי יעביר את התלונה למפקד המחנאים.

תאונה

אתמול בבוקר עבר אוטו קטן על ה' ד. א. יהודי בכן 60, ופצע אותו פצעים קשים בפניו, בידיו וברגליו. הנהג ברח אבל העוברים הספיקו לרשום את מספר מכונתו. למצוא ניתנה עזרה מהירה על ידי „מגן דוד אדום" והוא הובל ל„הדסה".

נשף הסטודיה של דניה לוין

היום ב־4.3 אחרי הצהרים בבית העם נשף לילדים לתנועה ולרקוד על ידי דניה לוין והסטודיה שלה.

בפעולה לבעילת בתי המסחר

הפועלה של המסחרדות הפקידים לבעילת בתי המסחר לבלנטריה, מנופקטורה, נעלים, כובעים, מכשירי כתיבה וכו'. בשעה 7 בערב, ושחרור הפקידים מעבודתם בשעה זו, — הצליחה.

זמן מה לפני שעה 7 מסהר קהל הקונים לעזוב את בתי המסחר כדי לא להפריע לפעולה.

מספר הסוחרים, שלמשטרות יש עדיין דין ודברים אתם מניע רק 45—5, אבל גם אלה מציתים לבסוף ונועלים את בתי המסחר.

על גניבת בשר

ערבי שגנב בשר באחד האטליזים בשוק בצלאל נדון למאסר חודש ימים.

בין האורים

הרפרנית הספנה טוסיה (מרים) דייכס חזרה אתמול למארים.

אסיפות, הרצאות, נשפים

— היום ב־5 אחרי הצהרים, תתקים בבית הפסה „לורנץ" ביסו אספה כללית של הסתדרות הפקידים המשלמתיים של יפו והסחנו.

— הערב ב־8 תתקיים במועדון בוית הצה"ר אספה כללית של סניף תל אביב. על הפרק: המצב בסניף, בחירת ועד הסניף, שונות. זכות ההצבעה רק לאלה, שסדרו את חשבון סמיהם.

— הערב ב־8 מתאספת המפלגה של „הפועל" בקלוב „הפועל".

— היום בשעה 3.30 אחה"צ — סיול סטעם הסכון הביאולוגי לסביבות הירקון. מתאספים על יד שבונת הפועלים.

— הערב בשמונה בבית העם הרצאת ו. ברזלי: הזרמים בסוציאליזם (רביזיונים של ברנשטין).

— ביום א', ו' תמוז, תתקים פגישת ועדי החבר רים של בתי"ם לשם ארגון ועד הורים מרכזי. הפגישה תתקיים בביה"ס „תחכמוני" בשעה 6 אחה"צ.

— היום ב־4.30 אחרי הצהרים תתקים בקלוב הציוני מטעם הסתדרות האנרונומים הרצאת המהנדס החימאי ס. ויניק על זבול עני הדר.

ב„מגן"

הערב, ב8,30 בקלוב הציוני, לילנבלום 40, אספה שנתית של חברי „מגן" בתל אביב. אספה זאת היא שניה, ולכן תהיה חוקית בכל מספר המשתתפים בה.

תיקון טעויות

בגליון של יום שלישי 5.7 במודעה „אני רוצה לקנות בית בתל אביב" נדפס בטעות ת"ד 234 ת"א" „וצ"ל ת. ד. 324 ת"א.

— במודעה של משרד ההוצלפ ירושלים שנדפסה בגליון „הארץ" מיום 27.6.32 בקשר עם מכירת הבית של רשיד שעבן אבו אלכיר נפלה טעות בשם התובע ובמקום הנאמר יעקב נתן צריך להיות יעקב עיסה כתאן.

השכת אבידה

נמצא צמיר ברואב יונה הכניא. לקבלו בתתינת סימנים מדוברת רייסר ברחוב נס־ציונה. 6.

— נאבדה לא"י אחת בגייר בקפה אלנבי 38, או על יד, המוצא מתבקש להשיב למשרד „הארץ" בשביל א. ס.

— נאבד על שפת הים לפני 2 שבועות בערך ספר „דברי ימי ישראל גרץ" בעברית, המוצא מתבקש למסור למערכת „הארץ".

נמצא בנק. בניסין ארנק עם כסף. בעל האבדה יבול לפנות לרחוב אלנבי 82 פנת רח' רמבם בחברת „פורמטו" ויקבל נגד סימנים.

בירושלים

התערוכת פסטרנק

ביום הראשון 10 ביולי תפתח בבית הנכאת הלאומי „בצלאל" התערוכת הציר ליאוניד פסטרנק לבבוד יובלו השבעים. מוצגות 25 מיצירותיו בציור, רשום, תחרים ודפוס־אבן.

אסיפות, הרצאות, נשפים

— הערב ב־8, בקלוב של הציונים הכללים בירושלים אספה תכופה, על הפרק: א) שאלות הועידה הארצית, התישבות ועליה, ב) בחירת צירים נוספים. הזמנות מיוחדות אינן נשלחות. כל החברים מתבקשים לבוא.

— היום בארבע הצגת „טרטיף" בשביל תל־מידי בתי הספר. והערב בתשע —„בבלים".

פתיחת בית הספר „בצלאל"

באסיפת חברת „בצלאל" ביום 27 ביוני דנו בשאלת קיום מוסדות „בצלאל", נתקבלו החלטות שונות ובהן ההחלטה, שהוצעה ע"י ה"ה אוסישקין ופרופ' קלוינר, לפתוח את בית הספר „בצלאל" לראשית שנת הלמודים הבאה בבית ספר למלאכת אמנות תחת פקוחה של מחלקת החנוך.

תערוכת הציות שולמית וישנברג

בבית תנכאת הלאומי „בצלאל" נשארת פתוחה עד יום 6 ביולי, במשך הזמן בקרוב רבים.

בבית־הדין העליון

השופט פרומקין הזר לעבודתו בבית־הדין העליון לאחר מחלה של שבועיים בערך.

נשף של המכון „שירת ישראל"

ביום ב' בערב נערך בירושלים בבית הכנסת „שירת ישראל" הנשף השנתי של המכון „שירת ישראל" וחגיגת יובל של כ"ה שנים לקיומו.

הנשף נערך בחצר המרווחת של בית הכנסת. נוכח קהל נדול, בראשותם של הרבנים הראשיים. כבר את החגיגה בנוכחתו ה. ס. הנציב העליון.

הרב ברלין פתח את הנשף, דבר על ערך השירה בכלל ואצל היהודים בפרט. דבר בשבחו של מנהל המכון ה' ז. ריבלין, שכשרונו ומרצו סייעו להתפתחות המכון.

החזן קווארטין בלוית המקהלה של ה' ריבלין, והמקהלה לבדה שרו שירי תפילה שונים, מהם גם בלוית התזמורת של חנוך עורים.

רושם נעים ומיוחד במינו עשו על הנאספים ה„חזנים" הצעירים מהמקהלה: נתן אדלר, יצחק זיברד, צבי אהרונוביץ, מיכל רובינשטיין, שלום סגל, שלום כהן ואשר רבלין, נערים בני 14 מעשר עד חמש עשרה, שכל אחד מהם שר סולו אחת התפילות.

באחרונה נאם הרב קוק ואמר בין השאר, שעם ישראל שמש תמיד מורה תרבותי לעמים אחרים ואולי בזה צפון הסוד של שנאת הגוים לעמנו, משום שברגיע שונא התלמיד את המורה...

החגיגה התחילה וגמרה בהמנון האנגלי ובהתקוה.

וער הקהלה ומצוקת המים

בישיבה האחרונה של וער הקהלה, שבה הושלם על הרכב הקהלה (ראה בגליון אתמול), נדונה גם שאלת מצוקת המים. לאחר בירור דברים בענין זה הוחלט לכנס ישיבה תכופה של הוער הפועל לשם עיבוד תכנית פעולה למלחמה במצוקת המים.

שנים הנאשמים ברצח

במושב ביה"ד למשעים המורים בירושלים, בנשיאותו של השופט בייקר (השופטים ריי־פרייטאס וואלידו ועלי חסנה), החל להתברר דינם של מחמוד נ'אבר חסן וחמדן נאבר חסן הנאשמים ברצח אחד מבני הכפר בית־נטיף, בקרבת חברון. בשם התביעה הכללית מופיע ה' אליוט, ובנאשמים סונן העו"ד נ'ורג' צאלח. בשעת בירור הדין נתברר, כי נופתו של הנרצח נמצאה במרחק שעה וחצי מן הכפר שבו נמצא ראשו. הד"ר באלד אמר בעדותו, כי הוא חושב, שהראש שייך לגוף, אבל איננו בטוח בזאת. הראש נמצא חדשים מספר לאחר שנמצאו הגוף.

במשך יום אתמול נשבו העדים הד"ר באדלר, (שברק את הגוף), הקצין מחסר סעדי (שערך את החפירות), אמינה (אשתו של הנרצח) ספרה, כי הנאשמים באו לביתה, הרגו את בעלה, החבו את ראשו ולקחו אתם את הראש ואת הגוף. בשנשאלה: מדוע לא מסרה על הדבר למשטרה מיד לאחר הסקרה? השיבה, כי הנאשמים אימו עליה. רק כבואה לירושלים ספרה למשטרה על הרצח. המשך המשפט — היום.

ספייסר בסחוז חיפה

זה ימים אחדים שוהה בסחוז חיפה מפקד המשטרה הכללית ה' ספייסר. במשך השבוע ביקר בתחנות המשטרה בחדרה, בזכרון יעקב בסירה בשם העם, בג'דו ובמגידו. בהיותו בחדרה הודיע לוגד המושבה, כי בקרוב הוראב תחנת המשטרה המשטרית ובראשה יעמוד קצין במקום סרג'נט.

„בתונים"

יצא לאור גליון כ"ד — כ"ה, וזה תוכנו:

התגלות (אגרת לרעי הצעירים) — א. שפיינמן; לא — — (שירים — א. שלונסקי; סדוע דין האסנות המודרנית שוה לכל נפש? — אירסינה אי־נאסינס; דמויות (א. מודיליאני) — א. ד. תמרין; פול וואלרי — יצחק נורסן; המרד הסכסואלי (ב. „תמצית החיים") — א. זעירא; מעם לועז (נ. בסולרת הנירוואנה) — ספראן; דוח ושלטון ועורבא פרח — י. זסולה; ההרורי של המציאות (דשסי־חסף מאנגילה) — מ. ד. רעלין; מבית היוצר של משחק (מספר זכרונות) — ם. שאליאפין; ילדי־פלאות — יניב אורחי; בבואות (א. סומחים; ב. משאל סועזע) — קורא; אספקלריה (איינשטיין בחזירתו לרוסיה הסובייטית); צניעים (א. במקום קריש על נולדים ברעש ונפסרים בצנעא) — א. סורר; ידיעות ועור...

הגליון מכיל ששה עמודים.

האחראי: ס. נלימקון. הסנהלה נ. לשב.

ארוחות צהרים

בתבלית הכשרות במחירים נוחים
בשעות 1—3 נחלת בנימין בספר 9 קומה ב'
אצל הג' קופמן

מודעה חשובה

להמשתמשים במשקאות **ב ה פ ע ן**

נתקבל

כשות (האפען) HOPS

מפירמה חשובה בעולם

בתבילות קטנות בנות חצי קילו נמכרות בסיטונות וליחידים.

לפנות:
לם. ל. ר. ת. ד. 233 תל־אביב
ירושלים ת. ד. 3 (מאה שערים)

חיפה

נניבה

בליל א' נגנבו מביתו של ה' בנימין חלוי בכפר יהושע חפצים ששוים כשלשים לא"י.

מתה מתאנה

אשה בת 72, שנפצעה בהתנגשות שני האבטומוביליים ביום א' סמוך לנהלל מתה בפצעיה בבית החולים האנגלי בנצרת.

חבלנים

בכפר שפרעם הושחתו בליל ב' 400 שתילי ענבניות, נאפרו כמה חשודים מבני הכפר.

נשק

ביום ג' החריפה משטרת צפת שני רובים, אחד יוני והשני טורקי. שוקרי יוסיף זית ואמין זית מכפר זעריה סמוך לצפת נאסרו מתוך חשד, שהם בעלי הרובים הנזכרים.

ניסה לחמוף ונאסר

בשבונת הצריפים, הסמוכה לנתלה בהדר הכרמל, קמה אתמול לפני הצהרים מהומה. ברואי ניסה לחטוף ילד קורדי מן השבונה. לשמע צעקות ההורים נאסף קהל רב והבידואי נמסר למשטרה.

מתבקש

האיש, שלקח ממר ס. באחד מבתי המלון בהדר הכרמל כסף, שעון וניירות, מתבקש להחזיר את הניירות על ידי הדואר למשרד „הארץ" בחיפה.

לסגירת בית החולים בעמק

מרכז קופת חולים מודיע:

ב־5 ביולי תיפסק קבלת החולים לבית החולים בעמק. (בינתים פסקה קבלת החולים. המאמצים להבטחת קיומו של בית החולים לא נתנו עד עתה תוצאות חיוביות. התקציב השנתי של בית־החולים מגיע לסך 6000 לא"י. שמחציתו מתמלאת על ידי תשלומי המתישבים — חברי קופ"ח בעמק — ומחציתו היתה צריכה להתמלא על ידי הסוכנות. אולם במשך תשעת חדשי תרצ"ב שילמה הסוכנות על חשבון התקצבתה לבית החולים רק בעד 3 חדשים, ובית החולים אינו יכול להמשיך את קיומו.

זה יותר משנתים, שהסוכנות והוער הלאומי דורשים מהממשלה לקבוע תמיכה לבית חולים זה, המשמש איזור של 30 נקודות ישוב והממלא תפקיד מכריע במלחמה במחלות מדבקות. באי כוח הממשלה הכירו לא פעם בחשיבות פעולתו של בית החולים ובארגונו המשקי והרפואי הטוב. מחלקת הבריאות הממשלתית בנתה גם צריף מיוחד ליד בית־החולים לצרכי ההוספיטליזציה במקרה של התפרצות סנפה. המוסדות דרשו, שהממשלה תשתתף בהוצאות בית־החולים על אותם היסודות שהיא משתתפת בהוצאות בתי החולים העירוניים (ביפו, בשכם, בעזה), המסכלים מקופת הממשלה קרוב ל־50% מתקציבם וגם מסבסדים נדולים לבנינים ולתיקונים. גם בית החולים העירוני בתל אביב מקבל תמיכה שנתית (אם כי קטנה, ביחס, הרבה יותר).

אולם הסו"ם נתקל בעמדתה השלילית של הממשלה. בתחילת יוני ביקרה משלחת של באי כוח המשקים את נציב המחוז ואת הרופא המחוזי בחיפה, שהראו יחס של הבנה ורצון לדרישת המשלחת והבטיחו לפעול אצל הממשלה המרכזית. באי כוח הסוכנות והועד הלאומי פנו שוב אל הממשלה המרכזית בדרישה להקציב לבית החולים 900 לא"י לששת החודשים הקרובים, אך תשובתה עדיין לא נתקבלה.

בשעת ביקורו של הנציב העליון במשקי העמק הפנו את לבו למסבה הנדולה, הצפויה למשקים מסני־רת בית החולים, והנציב הבטיח לעיין בשאלה זו.

הועד המפקה של קו"ח החליט בישיבתו מ־26 ביוני להפסיק מיום 5 ביולי את קבלת החולים לבית החולים בעמק מאין יכולת לבלבלו.

הועד המפקה ומרכז קופת החולים מביעים היסב, מה פירוש הצעד הזה, השולל מאלפי עובדים בעמק יזרעאל, בשומרון, בגליל ובעמק הירדן, מיולדות ומי־לדים, אפשרות של הוספיטליזציה בחדשי הקיץ הקשים ביותר. אולם אין בידי המוסד למנוע את הסבל, שיגרום על ידי כך לצבור חבריו. במאמציה לבסס את תקציבה על ההכנסות מצבור המבוטחים הניעה קו"ח לקצה נבול יכלתה. יותר מ־80% מתקציבה, המניע כ־50 אלף לא"י בשנה, באים מתשלומי החברים ורק 20% מן המעבידים ומן הסוכנות — דבר שאין דומה מתו בשום קופת חולים בעולם.

דרישתנו מן הממשלה היא מוצדקת ועליה האחריות למצוקה, שבה ימצא הישוב החקלאי בעמק מפאת סגירת בית החולים.

אנו מקוים שהישוב כולו, וצבור חברי קו"ח בפרט, יעמוד לימיננו במלחמתנו לקיום אחד המפעלים החשובים ביותר, שהוקם במאמצים רבים נדולים ושמיר לא תמיד את תפקידו במדה מצוינת.

אסיפות, הרצאות, נשפים

— הערב ב8 וחצי תתקיים באולם „אוהל שרה" בהדר הכרמל אספה כללית של הציונים הכלליים. ה' סופרסקי ידבה על המצב בציונות ובארץ ואחרי זה ידונו בשאלות הקשורות עם הועידה האדצית ובחירת צירים אליה.

פרנסתם מיהודים ועבודתם לאחרים

בימים אלה פוטר מאיסטאליציות של חברת „וואקוב־אויל" פקיד יהודי ובמקומו נמנה ערבי. בכך הכל עובדים במשרדי החברה הנ"ל בחיפה שלושה פקידים יהודים בין 9 פקידים, אף על פי שחלק הנון מאד מן הלקוחות של החברה הם יהודים.

נגנבים

מברי איבן אחמד מכפר עין־זד נדון אתמול על ידי בית הדין המחוזי בעון גניבת סכום כסף למאסר תשעה חדשים. אחת מבנות הכפר שהועמדה לדין יחד אתו נדונה לערבות של 25 לא"י להתנהגות טובה מתוך התחשבות שהיא אלמנה ואם לארבעה ילדים קטנים. גם בבית הדין ישבה ותינוק על זרועותיה.

בתי המסחר לחמרי בנין וברזל נגעלים ב־6

אשתקד הגיעה הסתדרות הפקידים לידי הסכם בע"פ עם בעלי בתי המסחר לחמרי בנין וברזל על נעולת בתי המסחר ושחרור הפקידים מהעבודה בשעה 6 בערב. השבוע נתחם הסכם בענין זה בין בעלי בתי המסחר והסתדרות הפקידים. אף המוחרים שאינם מעסיקים פקידים מתמו על ההסכם. מספר הפקידים במקצוע זה בחיפה מניע ל־30.

דרושות 50·000 בחורות

בכדי לנסות את שיטת קולינוס KOLYNOS
הנפלאה על מברשת יבשה
המלבינה את השנים
3 גוונים ב־3 ימים

זמי להשתמש בשיטת קולינוס Kolynos על מברשת יבשה במשך 3 ימים—ואחרי זה התבונני על שניך וראית! 3 גוונים יותר לבן.

קולינוס Kolynos הנהו בעל פעולה כפולה ומרוכזת, והנחפך בפת לקצף תוסס. אין צורך להרטיב את המברשת.

כשקולינוס Kolynos נכנס לתוך חפה הוא נחפך לקצף אנטיספטי נהדר, החודר לתוך כל הנסרות וחריצי השנים. הוא מנקה את הנקיות והמקומות ששיורי האוכל מתקבצים שמה, מבטל את הסוצה הפה והורג את החידקים הסכוכנים הגורמים למחלות השנים, והנה פלא: במשך זמן קצר חפרות השנים ללבנותן וצחותן תמכיעה, ושומרת עליהן להבא.

צחצחי את שניך וחניכיך במשחת השנים קולינוס Kolynos פעמים ביום.

שניך ילבינו, פיך יהיה נקי בריא ורענן.

דרשי קולינוס Kolynos בבית המרקחת עוד היום

KOLYNOS
די אנטיספטיק
דענטאל קרים

כתבי ש. טשרניחובסקי

בעשרה כרכים — הוצאת ועד היובל

כל עשרה הכרכים מכילים כאלפיים (!) חמשים עמודים נדולים ונדפסים על נייר משובח מספר מצומצם של אכסמפלרים נדפס על נייר יפאני וביטן בחתימת־ידו של המשורר

ארץ־ישראל חוננת עכשיו את חג־יובל הארבעים לשירתו של טשרניחובסקי

עשרת כרכי היובל מונשים למשורר כתשורת־עם

מתנה זו תשמש עדות לסידת התערצה חנודעת אלין בישראל ובסים שיאפשר לו להמשיך את עבודת היצירה של

מחיר עשרת כרכי־היובל, בכריכת בד הדורה — 3 לא"י. התשלום במזומנים או בשעורים, לפי משא־ומתן מוקדם.

הוצאת היובל נדפסה בכלל, במספר מועט. — וכל המתענין יקדים.

החותם עד 20 ביולי יקבל חנם תמונת־יובל נדולה (תמונת קיר) חדשה של המשורר

הוצאת א. י. שטיבל תל־אביב

רחוב אחד־העם 42. ת. ד. 237, טלפון 452

ע"י באי־כחה, בתי־המסחר ומוכרי הספרות שבארץ.

תקון טעות

בהחימה מתחת להבעת השתתפות בצערם של הרב שלום יצחק ומשפחתו שנדפסה ב„הארץ" מיום ו' נפלה טעות: במקום „שמואל נמל צ'ק: יאעש נמל.

הוצאת א. י. שטיבל

תל־אביב, רח' אחד־העם 42

רשימת תעודות „מנחה" שזכו בפרסים בהרוכה הרביעית

ביום השלישי, 5 ביולי 1932

המספר 293 זכה בסך 25 לא"י
2 מספרים זכו בסך 5 לא"י כל אחד
5 מספרים זכו בסך 3 לא"י כל אחד
4992 1317
2807 2556 2099 1183 1143
43 מספרים זכו בסך 1.500 לא"י כל אחד
4350 3630 3052 2214 1822 103
4392 3635 3114 2349 1844 305
4549 3830 3220 2417 1876 492
4578 3903 3451 2453 1968 541
4802 4106 3459 2677 2040 770
4857 4148 3464 2871 2175 970
4884 4224 3555 2992 2207 1800
1814

ביום ג' בלילה נאבד לי **חמור**, **צבעו — שחור**, ועל עורו חרוט **מספר** 10, המוצאו מתבקש להחזירו לדפוס „הארץ" עבור **יפת** ויבוא על שכרו.

השפת אבדה

ביום ג' בלילה נאבד לי **חמור**, **צבעו — שחור**, ועל עורו חרוט **מספר** 10, המוצאו מתבקש להחזירו לדפוס „הארץ" עבור **יפת** ויבוא על שכרו.

הערב יום חמשי
החלפת התכנית
יוצג בפעם חשניה והאחרונה הטרגדיה העזה
אסירי עולם
סרט מזמר ומדבר

מ ו ר עלה

נתקבלו מאמריקה **גרמופונים גדולים** משומשים בסקצת, בסצב טוב ומבחר נדול של לוחות חדשים. המחירים נוחים לפנות להי פינקלשטין רחוב יבנה סס' **25**

אמריקאי רוצה לקבל שעורים בדבור עברי או צרפתי
תמורת שעורים בדבור אנגלי
לפנות בכתב: למשרד „הארץ" בשביל כ.

לכל המעונינים

הנני להודיע כי למשק **כפר־ילדים** ברמת־נן בהנהלת פונציוב הובא באופן מיוחד
פר הולנדי צעיר להרבעה
(בעל יחוסין) במחירים נוחים.
הנהלת המשק

האם יקר מרגיש כאב ותשות בכל נופך?

אולי אינך יודע שקבול עצם או עשות יתרה הם הגורמים למצבך המעציא הזה. קח לך אחה או שתים מטבלות שלשול. פין־א־טינה אשר תסיבה כל מה לפחך מצבך ואקבך תרגיש הגם שמרה מכל שהיא מבן הבריאות.

פין־א־טינה

שמצען סגם פרין של אנטה

דרשו את הטבליות פין־א־טינה האמריקאיות בקפסולות כחולות

יצאה לאור ונשלחה לחותמים ולחברי חברת „אמוני הלשון העברית" חוברת ג' מכרך ד' של

„ל ש ו נ נ ו"

רבעון לשכלול הלשון העברית

יוצא לאור על ידי ועד הלשון העברית בארץ ישראל בעריכת ד"ר א. צפרוני ובהשתתפות א. אברונין.

וזה תכנה:

א. **חקירות בלשון:**
משה צבי סגל — בנית פסוקי התנאי בעברית המקראית והמשנית.
ם. לוינס — טיולים בשדה הלשון.

ב. **להרחבת הלשון ותקונה:**
יצחק אבינרי — על מונחי הרפואה בעברית.
ישראל הלפרין — שמות גיאוגרפיים של פולין.
ד"ר שאול טשרניחובסקי — מונחי הרפואה.

ג. **מפעולות ועד הלשון:**
תורמי חברת „אמוני הלשון העברית" בשנת תרצ"א

ד. **בקורת וביבליוגרפיה:**
ה. **הסטפה:** רשימה מתוקנת של השמות הגיאוגרפיים בארץ ישראל בצירוף תזכיר של הועד הלאומי אל ממשלת ארץ ישראל.

מחיר החחימה: 500 מיל, בחוץ לארץ 2.50 דולר לשנה.

כתבת המערכת: ד"ר א. צפרוני, תל־אביב רחוב הס 13

כתבת ההנהלה: לשכת ועד הלשון העברית ירושלים, ת. ד. 707

Waap Helashon haivrith, Jerusalem
P. O. B. 707